Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראָשען | היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 156 | Łódź, Wtorek, 7 lipca 1931 r. | נייגטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כב תמוז תרצ״א | № 156

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224=71

סברענט דער יודישער קווארטאל איז סאלאניקי

2000 כוליגאַנעס בעגאסן מיט נאַפט און אונטערגעצונדן דעם גאנצן יוד. פירטעל

סאלאָניקי, 6 (י. ט. א. טעלעגראפיש), 11 בייגאכט האָט א המון פון 2000 מאן בעגאָסען מיט נאפט דעם יודישען קווארטעל טאָמפעל. זיי האָבען דאן אונטערגעצינדען דעם ישוב פון אלע זייטען. ס׳איז ענטשטאנען א מורא׳דיגע שרפה. די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט געשאָסען אויפ׳ן המון און די כוליגאנעס האָבען געענטפערט, ס׳זענען פערהאַן 20 פערוואונדעטע. די פּאַגראָמשטשיקעס האָבען נישט צוגעלאָזען די פייערלעשער צו לעשען די שרפה. פרטים וועגען דעם ווער ס׳איז אָפגע־ברענט געוואָרען און וועגען די שאָדענס זענען נאָך נישט פערהאַנען. דער יוסטיץ־מיניסטער אב אהאם איז ארויסגעפאָהרען קיין סאלאָניק.

ווייצמאַנס פּאָליטישער אינטערוויאו

האט ארויסגערופען שארפע פּראָטעסטען אויפ׳ן קאנגרעס

באַזעל, 6 (יט״א טעלעגראַפיש). דאָס הויפּט־טעמא אויף דער היינטיגער פלע־נאַרער זיצונג איז געווען דער אינטערוויאו, וואָס פּראָפ. ווייצמאַן האָט געגעבען דער יודישער טע־לעגראַפען־אַגענטור (וועלכען מיר האָבען געגע־בען אין נעכטיגען נומער), ס׳האָבען זיך געהערט שאַרפע פּראָטעסט־אויסרופען געגען ווייצמאַנען. אין דער דעבאַטע האָט לעוויטע געזאָגט, אַז ווייצמאַן מוז אַוועקגעהן, אולאזאַראוו האָט אַריינגע־טראָגען אַ דרינגענדע אינטערפּעלאַציע וועגען ווייצ־מאַנס אינטערוויאו. ווייצמאַן האָט געענטפערט און יצחק גרינבוים האָט געפאָדערט צו עפענען אַ דיס־קוסיע וועגען דעם ענטפער, דער פּאָרשלאַג איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען מיט 107 געגען 97. מיט 115 שטימען געגען 10 ביי אַלע איבעריגע אָפּגע־האַלטענע איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די פּאָליטי־שע קאָמיסיע זאָל באַלד אויסאַרבייטען אַ רעזאָלוציע וועגען ענדציל. 1 ביינאַכט דויערט נאָך די דיסקוסיע

רעגינא ווייגטרויב
בן-ציון סקורקאווסקי
האבן תנאים-געשריבן
לאָדז, אין יולי 1931

מיין ליבע שוועסטער און שוועגערין
רעגינא ווייגטרויב
צו דער פערלאָבונג
מיט ה׳ בן-ציון סקורקאווסקי
ווינשען אלדאָס-גוטס
רוזשא און פינכס ווייגטרויב

צו דער פערלאָבונג פון אונזער שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע
רעגינא ווייגטרויב
מיט ה׳ בן-ציון סקורקאווסקי
ווינשען א הארציגען מזל-טוב
ירחמיאל ווייגטרויב און פאמיליע

צו דער פערלאָבונג פון מיין טאַנטע און פריינדין
פרל. רעגינא ווייגטרויב
מיט ה׳ בן-ציון סקורקאווסקי
ווינשען א גליקליכע צוקונפט
פעלא ווייגטרויב און יודל זיסמאן

מיין שוועסטער, שוועגערין און טאנטע
רעגינא ווייגטרויב
צו איהרע תנאים
מיט ה׳ בן-ציון סקורקאווסקי
ווינשען א גליקליכע צוקונפט
איטקא, מארקוס און אדזיא פיימאן

אונזער ל. שוועסטער, שוועגערין, טאַנטע
רעגינא ווייגטרויב
מיט ה׳ בן-ציון סקורקאווסקי
צו זייער פערלאָבונג — ווינשען א האר־ציגען מז״ט יאהאַנא, זיגמונד, גאליט און פאמיליע
ניו-יאָרק

מיין ליבע שוועסטער און שוועגערין
רעגינא ווייגטרויב
צו דער פערלאָבונג
מיט ה׳ בן-ציון סקורקאווסקי
ווינשען פיל גליק און געזונד
סילווא, און יאקוב ווייגטרויב
ניו-יאָרק.

אונזער ליבע שוועסטער און שוועגערין
רעגינא ווייגטרויב
צו דער פערלאָבונג
מיט ה׳ בן-ציון סקורקאווסקי
ווינשען פיל גליק
מאַקס ווייגטרויב און פרוי,
אַבראַם ווייגטרויב און פרוי
וואַרשאַ.

נייע אונרוהען איז שפאניען

שטרייק אין די טעלעפאנען

מאַדריד, 6 (פּט). אין מאַדריד איז זוג־טאַג געקומען צו נייע אונרוהען. אין ווילא דעל ריאָ האָבען שטרייקענדע אונטערגעצונדען די קירך.

מאַדריד, 6 (פּט). אין באַרצעלאָנאַ איז אויסגעבראָכען א מיליטער־שטרייק. די סינדיקאַלי־סטען ווענדען אָן אלע מיטלען דעם שטרייק צו פערשפּרייטען איבער׳ן גאנצען לאנד. די רעגירונג נעהמט אָן ענערגישע מיטלען צו ליקווידירען דעם שטרייק.

זעלבסטמארד פון א יודישען באנקיר

פּשעמישל 6 (טעל. פון אונזער קאָרעס־פּאנדענט) דאָ איז בעגאנגען זעלבסטמאָרד דער יודישער באנקיר בערנארד קארנפעלר, איהם האָט געזאָלט פעהלען אין דער קאָסע א סומע פון א האלבען מיליאָן זלאטים.

פוילישער אדוואָקאט בעגעהט זעלבסטמארד

ווין, 6 (ספּ. טעל.) אין ווין איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דער פוילישער אַדוואָקאַט יוזעף בעט. ער האָט זיך אַרויסגעוואָרפען פון פירטען שטאָק און געבליבען טויט אויפ׳ן אָרט.

אפגעברענט די עלעקטראוניע אין קאנסטאנץ

בוקאַרעשט 6 (פּט) אַ גרויסע שרפה האָט איגגאנצען פערניכטעט די עלעקטראָווניע אין קאָנסטאנץ, דער שאָדען בעטרעפט 50 מיליאָן, די שטאָט איז אין דער פינסטער, אַ פייערלעשער איז בעתן לעשען דערשטיקט געוואָרען דורך גאז.

ארבייטסלאזע דעמאנסטראציעס איז ווילנא

ווילנא, 6 (טעלעפאָניש). אַ גרויסע גרופּע אַרבייטסלאָזע האָבען היינט דעמאָנסטרירט פאַר׳ן מאַגיסטראַט און יואיעוואודזטווע. ס׳זענען פאַר־האַן עטליכע פערוואונדעטע און אַרעסטירטע ביים פונאַנדערטרייבען די דעמאָנסט־אַנטען.

בעת אַ שטורם

אומגעקומען 16 מענשען

לאָנדאָן 6 (פּט) ביים ברעג פון דרום קאליפארניען איז אויסגעבראָכען אַ שטורם, 16 מענשען, וועלכע האָבען זיך געבאָדען אין ים זע־נען דערטרונקען געוואָרען, 100 אנדערע האָט מען קוים אָפּגעראַטעוועט.

צו אונזערע ג׳ לעזער!

מיר אָרגאַניזירן א צווייטע סעריע פון אונזער

גרויסען פרעמיען=קאנקורס

אין דער דאזיגער סעריע וועלן אריינגעהן ווערטפולע, פּראַקטישע חפצים, ווי:
א זשיראַנדאָל, עלעקטרישע נאַכט - לעמפּלעך,
א ווזשימאַטשקע, אייל=בילדער, א קאווע=סערוויז,
א קינדער = ראָווער, פליש = מאשינקעס, ביכער
אוּן פיל, פיל אַנדערע ווערטפולע זאַכען.

דעריבער שניידט היינט אויס דעם דאזיגען קופאָן!

די גענויע רשימה פון די פרעמיעס וועט נאכקומען.

קופאָן 4—1
2=טע סעריע
פון גרויסען
פרעמיען-קאנקורס
— פון —
„נייעם פאלקסבלאט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין פרע־מיען-קאָנקורס איז גענוג צוזו־שטעלען בלויז 30 קופאָנען.

פאר די לעזער, וועלכע האָבען נישט בעוויזען אויסצושניידען די ערשטע 3 קופאָנען פון אונזער צווייטען גרויסען פרעמיען-קאָנקורס, גיבען מיר היינט עקסטרא 1 (איין) קופאָן, וואָס בעטרעפט די דריי ביז איצטיגע קופאָנען.

הסכם וועגן מאראטאריום

די אמעריקאניש-פראנצויזישע אונטערהאנדלונגען האבן זיך גינסטיג פערענדיגט

פאריז, 6 (טו) היינט אינדערפ.. איז אנגעקומען אן׳ענטפער פון פרעזידענט הובער אויף פראנקרייכס קאמפראמיס־פארשלאגען. הובער האט אפגעווארפען די פראנצויזישע פארשלאגען און געגעבען נייע אינסטרוקציעס דעם אמעריקאנישען פינאנץ־מיניסטער שעלאן, וועלכער געפינט זיך איצט אין פאריז.

ניו־יארק, 6 (טו) נעכטען האט די דייטשע רעגירונג איבערגעשיקט אן׳אפיציעלע מיטיילונג קיין וואשינגטאן, אז די דייטשע רעגירונג זאגט צו, דאס די געלדער, וואס זי וועט האבען פריי צוליב׳ מאראטאריום וועט זי נישט פערווענדען אויף בעוואפנונג.

ווי בעקאנט, האט פראנקרייך פאר דעם אמעריסטען מורא געהאט.

פאריז, 6 (טו) הובער האט אין זיינע נייע אינסטרוקציעס מיטגעטיילט, אז אין מאראטאריום־יאהר טארען נישט אויף די דייטשע פלייצעס ארויפגעלייגט ווערען קיין שום נייע לאסטען.

לאנדאן, 6 (טו) וועגען די פראנצויזיש־אמעריק. אונטערהאנדלונגען שרייבט דער „דיילי העראלד״, אז די פאליטיקער דארפען נישט רעדען וועגען טעארעטישע זאכען, נאר קוקען דער ווירקליכקייט אין די אויגען אריין, אויב מ׳זאל ווייטער אזוי געהען וועלען באלד אינגאנצען נישט ..ן קיין ענטשעדיגונגען און קיין יאנג־פלאן, נאר א ..זען אומגליק, וועלכעס וועט אויפטרייסלען די גאנצע וועלט און איהרע יסודות.

די לאגע איז נאך ערגער ווי זי איז געווען ווען הינדענבורג האט ארויסגעשיקט זיין נויט־דעפעשע קיין אמעריקא, אויף דער בערלינער קארעספאנדענט פון „טיימס״, אלארמירט די וועלט וועגען ראטעווען די ווירטשאפטליכע לאגע.

פאריז, 6 (טו) אין צוזאמענהאנג מיט די נייע אינסטרוקציעס פון הובער איז היינט 3 נאכמיטאג פארגעקומען א נייע קאנפערענץ צווישען כר..ער לאוואל און דעם אמעריקאנישען פינאנץ־מיניסטער מעלאן. מען רעכענט, אז היינט זאל נאך קומען צו א הסכם צווישען פראנקרייך און אמעריקא.

רוים, 6 (טו) דער אמעריקאנישער אויסערן־מיניסטער סטימסאן איז געקומען קיין פאלערמא. ער איז אויפגענומען געווארען דורך גראנדי און מוסאליני. די געשפרעכען ווערען געפיהרט וועגען הובער־פלאן.

פאריז, 6 (טו) שפעט אין אווענד איז געקומען צו א הסכם צווישען די אמעריקאנישע און פראנצויזישע פארשטעהער וועגען ערטיילען דייטשלאנד א מאראטאריום אויף א יאהר.

אונבעשטימטע לאגע אין סאלאניקי

באזעל, 6 (יט״א טעלעגראפיש).

איינער פון די אנפיהרער פון דער יודישער קהלה אין סאלאניקי, וועלכער געפינט זיך אויפ׳ן ציוניסטישען קאנגרעס אין באזעל, האט בעקומען א דרינגענדע טעלעגראפישע אויפפאדערונג צוריק אהיימצוקומען קיין סאלאניקי, ווייל מען דארף איהם דארט נויטיג האבען צוליב די געשעהענישען.

סאלאניקי, 6 (יט״א טע.. ..אפיש).

אין דער שטאט דראמא איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער גריכיש־נאציאנאליסטישער פארטיי, וועלכע האט זיך פערנומען מיט א שטארקע אנטייודישע אגיטאציע.

די מאכט האט, אין צוזאמענהאנג מיט דער קאנפערענץ, אנגענומען א רייה פארזיכטס־מיטלען.

פולק. נאקאניעטשניקאוו ו.-מיניסטער

ער וועט פיהרען די ארבייט פון וויצע-פרעמיער

ווארשא, (טעלעפאניש) אין ווארשא געפינט זיך איצט דער לעמבערגער וואיעוואדע פולק. נאקאניעטשניקאוו.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט פולק. נאקאניעטשניקאוו פערלאזען דעם אמט פון וואיעוואדע און גאמינירט ווערען אלס וויצע-מיניסטער אין פרעזידיום פון מיניסטארען-ראט, וואו ער וועט פיהרען די אגענדעס פון געוו. וויצע-פרעמיער.

ווער ס׳וועט איבערנעמען דעם אמט פון לעמבערגער וואיעוואדע איז נאך נישט בעקאנט. דאס וועט בעשטימט ווערען אין ערשט נאכ׳ן צוזאמענפאהר פון אלע וואיעוואדעס, וואס וועט מארגען פארקומען אין ווארשא.

אויפ׳ן צוזאמענפאהר פון די וואיעוואדעס וועט בעטראכט ווערען די פראגע וועגען נייע אפשפארונגען אין דער אדמיניסטראציע.

עראפלאן-קאטאסטראפע אין ווארשא

2 פליהער פערוואונדעט

ווארשא, 6 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האלב צעהן אינדערפריה איז ארויסגעפלויגען אויף איבונגען אן׳עראפלאן, וועלכער איז געפיהרט געווארען דורך פארוטשניק דיזעלא און פלוטאנאווי פאדוויסאצקי. ווען דער עראפלאן האט זיך געפינען 800 מעטער הויך איבערן הויפט־באהן־הויף, האבען די פליהער בעמערקט, אז דער מאטאר ווערט קאליע און דער עראפלאן קען יעדע מינוט אראפפאלען. די פליהער זענען ארויסגעשפרונגען מיט רעטונגס־שירעמס. דער עראפלאן איז אראפגעפאלען אויף אטשקא גאס און איז צושמעטערט געווארען. איינער פון די פליהער איז אראפגעפאלען אויף ראדאמסקא גאס און צובראכען א פוס, דער צווייטער איז אראפגעפאלען אויף גרויעצקא 56 און איז אויך כ..ר־וואונדעט געווארען. ביידע פליהער זענען אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

קאנפערענץ פון דער „אגודה“

מיט׳ן לובאוויטשער רבי

ווארשא 6 (טעל. פון אונזער קארעספאנדענט) אין דער ווילע פון ווידערשאל אין אטוואצק איז נעכטען פארגעקומען א קאנפערענץ מיט׳ן לובאוויטשער רבי, ס׳זענען אנוועזענד געווען די אגודהניקעס סענ. מענדעלסאן, איטשע מאיר לעווין און אליה מאיר, ס׳האנדעלט זיך וועגען דעם, אז די לובאוויטשער חסידים זאלען אריינטרעטען אין דער „אגודה“, מ׳האט אויך געשמועסט וועגען דער פרעזעסור אין דער יודישער קהלה אין ווארשא.

מאשיך=מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע

ווי אויך מצה-מעהל. אייער-פערפעל

אין סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער

איבעראל בעוואוסטער צוקערביע

ב. ווייגבערג

38 פיעטריקאווער 38

טעלעפאן 82=143.

אכטונג! עס ווערען אויך ארויסגעגעבען

פריהשטיקען, אווענד-ברויטען

ווי אויך לארסקע מיטאגען

בלוטיגע קאמפען צווישען קארעאנער און כינעזער

מורדיגע רציחות, רויבערייען און אונטערצינדונגען

לאנדאן 6 (טו) אין פונגיאנג (קארעא) איז געקומען צו שווערע און בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען קארעאנער און כינעזער, 37 כינעזער זענען דערהרגעט געווארען און 130 פערוואונדעט.

די קארעאנער זענען בעפאלען די כינעזישע געוועלבער, אויסגערויבט זיי און די איינוואוינער ארויסגעטריבען אויף דער גאס, וואו זיי זענען ערמארדעט געווארען.

אין הארא האבען 1000 קארעאנער אויסגערויבט אלע כינעזישע געשעפטען און זיי פערברענט.

וועגען דער נייער לייטונג

באזעל, 6 (יט״א טעלעגראפיש).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון פערמאנענץ־אויסשוס איז בעהאנדעלט געווארען דער צוזאמענשטעל פון דער נייער לייטונג.

די פארשטעהער פון די ריכטונגען האבען נאך נישט געגעבען קיין ערקלערונגען בנוגע זייער שטעלונג צו דער נייער לייטונג.

זאל פילהארמאניע

דירעקציע:

ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.

גאסטראלען פון ווארש.

אפערעטן-סטאר-ארטיסטן

שטורמישע

אפלאדיסמענטן

ענטציקונג

און בעגייסטערונג

היינט, דינסטאג, 9 אווענד

צום 3-טען מאל דער שטארק-

אויסגענומענער שלאגער

פון

ווייטען

סיביר

(סאניע די אנארכיסטקע)

אין 3 אקטען מיט א פראלאג

און פיל נומ׳ געזאנג און טענץ

געשפילט אהן סופליאר.

אין פארברייטונג דער לעצטער שלאגער

דער בלינדער

פאיאץ

ס׳ווערט פערקויפט גאנצע פארשטעלונגען צו ביליגע פרייזען און טיילווייזע בילעטען צו יעדע פארשטעלונג.

פראצעס געגען מאיר גראסמאן אין קאנגרעס-געריכט

באזעל, 6 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דאס קאנגרעס-געריכט האט בעטראכט דעם פראצעס געגען מאיר גראסמאן, וועלכער האט בעשעתו פערעפענטליכט א פערטרויליכען שמועס מיט׳ן פראפ. ווייצמאן וועגען ווייס-בוך. גראסמאן ווערט דערביי בעשולדיגט, אז מיט׳ן פריהצייטיגען פערעפענטליכען דעם דערמאנטען שמועס, האט ער געבראכט שאדען דער ציוניסטישער בעוועגונג.

עס זענען אויסגעהערט געווארען א רייה עדות דערונטער פראפ. ווייצמאן. אלס פערטיידיגער איז ארויסגעטרעטען זשאבאטינסקי.

דער אורטייל ווערט היינט ארויסגעטראגען.

ד״ר רינגעל פרעזעס פון דער פאליטישער קאמיסיע

באזעל, 6 (יט״א טעלעגראפיש).

אלס פרעזעס פון דער פאליטישער קאמיסיע איז געוועהלט געווארען ד״ר מיכאל רינ..

2 פליה-קאטאסטראפעס

מיט 11 מענשליכע קרבנות

פאריז, 6 (טו) אין הירסאן ... פארגעקומען א שרעקליכע פליה־קאטאסטראפע, בעת א פליה־סעאנס איז איינער פון די עראפלאנען צוליב א דעפעקט אריין אין פובליקום. 5 פערזאן זענען דער..רג׳עט געווארען אויפ׳ן ארט, 10 זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

לאנדאן, 6 (טו) נעבען לוצערן (קאליפארניען) איז אראפגעפאלען אן׳עראפלאן און דער־הרג׳עט 6 פערזאן.

סענסאציאנעלע רעדע פון סטאלינען

וועלכע זאגט אן א נייעם ווירטשאפטליכען קורס

מאסקווע, 6 (טו) ווי די טעלעגראפען־אגענטור „עקספרעס״ טיילט מיט, האט סטאלין נעכטען געהאלטען א סענסאציאנעלע רעדע. ער האט ערזאגט אז עס מוז אינגאנצען דורכגעפיהרט ווערען די דיפערענצירונג פון די שכירות פאר קוואליפיצירטע און נישט קוואליפיצירטע ארבייטער, פאר לייכט־ארבייטענדע און שווער־ארבייטענדע. סטאלין האט דאס בעגרינדעט דערמיט, וואס די ארבייטער מוזען בעקומען א רייץ אויף ווייטערדיגע בילדונג ..ן די מעגליכקייט זיך ארויסצורוקען אויף בעסער־געצאהלטע פאסטענס. נאר די בענייסטערונג פאר א זאך גענוגט נישט. מען מוז נאך דערצו ..ציהען אין דער ארבייט, האט סטאלין ווייטער געזאגט ספעציאליסטען, אינזשיניערען, טעכניקער און געלערנטע ארבייטער פון דער אלטער שול. מ..ען נישט בעטראכטען די ספעציאליסטען פון דער אלטער שולע אלס פערברעכער און סאבאטאזשניקעס. סטאלין איז אויך ארויסגעטרעטען געגען דער 5־טעגיגע ארבייטס־וואך.

באליוויע אין ברוגז מיט פאראגוואי

און אפשר נאר א מלחמה?

לאנדאן, 6 (טו) „דיילי מייל״ מעלדעט פון בוענאס־איירעס, אז די רעפובליק באליוויען האט מיטגעטיילט דעם פעלקער־בונד, אז זי האט איבערגעריסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט דער רעפובליק פאראגוואי.

„ראטעווען דייטשלאנד און עסטרייך“

דאס איז א וויכטיגע אינטערנאציאנאלע פראגע

לאנדאן, 6 (טו) אהער איז אנגעקומען דער פרעזידענט פון דער קאלומביא אוניווערזיטעט אין ניו־יארק, ד״ר בוטלער. אין א געשפרעך מיט די ענגלישע פרעסע־פארשטעהער האט ער פארגעשלאגען צונויפצורופען אן׳אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ פון די האנדעלס־קרייזען אין די נאהענטסטע חדשים, כדי צו בעטראכטען אקטועלע סאציאלע ענינים. ער האט ערקלערט, אז די נויט צווינגט ווידעראויפצובויען דייטשלאנד און עסטרייך. דאס איז אן׳אינטערנאציאנאלע פראגע פון גאר גרויסער בעדייטונג.

דאס קאנצעסיאנירטע

עלעקטראטעכנישע ביורא

פון מ. וואלדמאן

נעמט אן ליכט- און קראפט-אנלאגען

צו מעסיגע פרייזען

ביים טאמבורירער נ. וואלדמאן

ווסכאדניא 50, טעל. 23=147

אנאנסן

אין „נייעם פאלקסבלאט“ האבן דעם גרעסטן ערפאלג!

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט,

אז ביי מיר אין דער פאבריק בעקומט מען פרימא סארט

וואטעלין נישט קיין געקלעבטע

צו פרייזען 20 פאר איין מעטער

וואטעלין אויך פערש. סארטען

צו ביליגע פרייזען. רעיעלע בעהאנדלונג!

H. KON מיט אכטונג

Ogrodowa 7/9, tel. 230-58

אין הויף, 1-טער איינגאנג, 1-טער שט.

3788

„נייער פאלקסבלאט"

נאך די וואהלען אין שפאניען

די וואהלען צו די שפאנישע „קארטעז" (נאציאנאל-פערזאמלונג) זענען פארגעקומען אין א רעלאטיוו רוהיגער שטימונג, ווייט די לעצטע יאהרען איז דאס געווען די צענטראל פראגע ארום וועלכער עס האט זיך געדרייט די גאנצע אינערליכע שפאנישע פאליטיק. דער געוועזענער קעניג אלפאנס האט זיך אין די לעצטע יאהרען ממש אנגעקלאמערט אן דער פראגע, האפענדיג אזוי ארום צו ראטעווען זיין וואקלענדיגען טראן און צולעצט איז אויך די גאנצע לאגע געווען קאנצענטרירט ארום דער פראגע פון קארטעז. ד.ה. פארלאמענט, דעריבער קאן מען בעטראכטען דעם פאקט, וואס די וואהלען זענען נישט בעגלייט געווארען דורך קיין שווערע דערשיטערונגען אלס א גינסטיגען סימפטאם פאר דער צוקונפט פון דער יונגער רעפובליק.

דער רעזולטאט פון די וואהלען ווייזט בולט, דאס די קאנסערוואטיווע פארטייען וועלכע מ'קאן נאך טיילווייז בעטראכטען אלס אנהענגער פונ'ם פריהערדיגען רעזשים, האבען געליטען א שווער'ע מפלה און האבען נישט מעהר קיין ערנסטע אנהענגערשאפט אין שפאנישען פאלק, אפילו דער גראף פון ראמאנאנעס, וועלכער איז געווען דער ערשטער וויכטיגער ראיאליסטישער פאליטיק און וועלכער איז צוגעטרעטען אלס געמעסיגטער צו דער רעפובליקאנישער פארטיי, האט ארום זיך פעראייניגט זעהר א שוואכע צאהל פון שטימען, דאגעגען קאן מען בעטראכטען אלס די הויפט-זיגער פון די וואהלען די סאציאליסטישע רעפובליקאנישע פארטיי, דער בעקאנטער פיהרער לערו, דער זעלבער וואס איז יאהרענלאנג געצוואונגען זיך אויסצובעהאלטען אין אלע עקען וועלט, בעת עס האט אין שפאניע געהערשט דער דיקטאטארישער רעזשים און וועלכער איז אזוי פאפולער ביי די שפאנישע פאלקס מאסען, דאס ער ווערט שוין היינט בעטראכט אלס דער צוקונפטיגער פרעזידענט פון דער שפאנישער רעפובליק.

אנ'אנדערע פארטיי וועלכע האט געוואונען אנ'אומדערווארט'ע גרויסע צאהל שטימען איז די פארטיי פון קאלאנעל מאציא וועלכע איז די פארטיי פון די אויטאנאמיסטען און וועלכע האבען די מייסטע אנהענגער אין קאטאלאניע און וועלכע האבען אויך אין אנדערע טיילען פון שפאניע פיל סימפאטיקער. די דאזיגע פארטיי איז, פערשטייט זיך, אויך שטרענג רעפובליקאניש. אבער איהרע דעצענטראליזאציע-טענדענצען בעדייטען נישט קיין שטארקונג פאר דער צענטראל-רעגירונג אין מאדריד. מען קאן היינט נאך נישט ארויסזאגען אויף וויפיל זייער וואהל-ערפאלג וועט פערשארפען זייערע פאדערונגען, אויך דא זענען פערהאן עקסטרעמיסטען וואס פערלאנגען אנ'אומאפהענגיגע רעפובליק פון קאטאלאניען און אויך זייער געמעסיגטער פליגעל וועט איצט מוזען ארויסשטעלען שארפערע בעדינגונגען, ד. ה. פערלאנגען אנ'אויטאנאמיע מיט א פעדעראטיווען כאראקטער און אפשר מיט אנ'אייגענער ארמעע.

וואס מען דארף אונטערשטרייכען ביי די וואהלען, דאס איז די אומבעדייטענדיג קליינע צאהל שטימען וואס די קאמוניסטען האבען בעקומען, ווארום אין אנהויב פון דער רעוואלוציע האט מען דאך געזאגט דאס מאסקווע בעטראכט שפאניע אלס דעם מערב-צענטער פון וואו אויס דער סאוויעטישער רעזשים וועט זיך פערשפרייטען איבער גאנץ צענטראל אייראפא. דאס בעדייט אין יעדען פאל א געוויסע רייפקייט אין פאליטישען טעמפעראמענט פון שפאנישען פאלק ווארום די עקאנאמישע לאגע איז גיכער געווען גינסטיג פאר די קאמוניסטישע עלעמענטען.

די אויפגאבע וואס דער קארטעז וועט האבען צו דערפיהלען איז זעהר א שווערע סיי פון קאנסטיטוציאנעלען שטאנדפונקט, סיי פון קאנסטרוקטיווען שטאנדפונקט די פראוויזארישע רעפובליקאנישע רעגירונג האט שוין אין א געוויסער מאס געלייסטעט א פרוכטבארע ארבייט, זי האט שוין אפגעשטעלט דעם פינאנציעלען צוזאמענברוך, זי האט דורכגעפיהרט א גרינטליכע רעארגאניזאציע אין דער ארמעע, זי האט בעניית דאס בילדונגס-וועזען אין די עלעמענטארע און מיטעלע שולען, אבער זי האט איצט צו קעמפען מיט א זעהר שווערען פראבלעם — דער אגראר-פראבלעם ווייל דער שפאנישער לאנד-ארבייטער מוז ארויסגענומען ווערען פונ'ם סיסטעם פון גרויסגרונד-בעזיץ, וועלכער איז געווען א אומגליקליכער פרינציפ פונ'ם ראיאליסטישען רעזשים, און ער מוז אריינגעפיהרט ווערען אין א נייע סיסטעם פון אייגענעם קליינגרונד-בעזיץ, דער איבערגאנג איז גראד ביי די שפאנישע בעדינגונגען נישט קיין לייכטער, און דאך וועט דאס מסתמא זיין די ערשטע פראגע וואס די „קארטעז" וועט מוזען דורכפיהרען.

נאכדעם, ווי פון די וואהל-רעזולטאטען איז בעקאנט געווארען, אז די סאציאליסטיש-רעפובליקאנישע שטרעמונגען האט די איבערמאכט, איז פערשפרייט געווארען דער קלאנג דאס שפאניען איז וויליג קאנסעקווענט צו געהן ווייטער אויף דעם וועג וואס די מאסען האבען איהר אנגעוויזען און דאס זי איז גרייט אויפצוגעבען דעם טייל פון מאראקא וועלכער שטייט לויט אנ'אינטערנאציאנאלען אפמאך אונטער שפאנישער ממשלה, די וואס האבען פערשפרייט די ידיעה זענען צו שנעל פאראויסגעלאפען דער ווירקליכקייט, ווארום מאראקא האט דעם שפאנישען פאלק געקאסט גרויסע קרבנות און עס איז נישט אנצונעהמען דאס די רעגירונג זאל פערציכטען אויף איהר קאלאניאל-געביט גראד דאן ווען זי האט די אויסזיכטען צו שניידען די עקאנאמישע פרוכטען פון איהרע קרבנות.

ס. ד. ה.

קאנגרעס=שטימונגען

(בריף פון באזעל)

פון מאריס מייער.

ענדליך עפענט זיך שוין דער 17-טער ציוניסטישער קאנגרעס. די פעדעראציעס, פראקציעס, גרופירונגען און פארטייען זענען נאך ווייט נישט פערטיג מיט זייערע אייגענע פערהאנדלונגען. מען רעדט און מען רעדט און מען קען אלץ נישט קומען צו קיין בעשלוס. אבער די שעה פון דער ערעפנונג פון קאנגרעס שלאגט שוין, און אלע האבען אונטערבראכען זייערע שמועסען און שטרייטיגקייטען און מען געהט צו דער ערעפנונג. אלע האבען זיך צוליב דעם יום-טוב'דיג אויסגעפוצט. אויסער אלע בעדינגונגען און פערהעלטנישען איז דאך דער קאנגרעס א יום-טוב; עס איז די פערזאמלונג פון דער יודישער רעפרעזענטאנץ, און דאס איז א גרויס און וויכטיג געשעהעניש, ווייל זי קומט דאך פאר בלויז איין מאל אין צוויי יאהר, און אין דעם קורצען פעריאד האט די יודישע נאציע אויך א פארלאמענט, וואס רעדט אין איהר נאמען און פערהאנדעלט וועגען איהרע כאמע וויכטיגסטע ענינים.

דער טאג איז ג'וועזען זעהר א שעהנער. באזעל איז געווען איינגעהילט אין ליכטיגער זונענשיין, און עס האט זיך אנגערוקט אנ'אווענד מיט א בלויען הימעל און קיהלען ווינטעל. ס'איז זעהר ערפרישענד, און יעדער פיהלט זיך גאנץ גוט אונטער דער ווירקונג פון דער שעהנער נאטור, וואס מאכט פערגעסען אין צרות און דאגות.

אויף דעם ריזיגען בנין מוסטער מעסע, וואו דער קאנגרעס קומט פאר, פלאטערט די יודיש-נאציאנאלע בלוי ווייסע פאהן. די בעוועגליכקייט איז גאנץ גרויס. מע קומט פון אלע זייטען און מען פליגט אריין אין דעם גרויסען זאל צו פערנעהמען די פלעצער. טעקסיס פליהען ארום איבער די גאסען מיט ווייס-בלויע פעהנדלעך און ברענגען געסט און דעלעגאטען צום קאנגרעס-בנין.

דאס בילד אינעווייניג אין זאל איז אימפאזאנט. דער זאל איז פול מיט דעלעגאטען און געסט. דער אונטערגרונד פון דער ביהנע איז א בלויער הימעל, און אין מיטען הענגט א גרויס בילד פון דעם שאפער פון דער ציוניסטישער בעוועגונג און קוקט אראפ אויף דעם ריזיגען עולם.

דר. הערצל זעהט אויס אויפ'ן בילד זעהר ערנסט, כמעט בייז און בעזארגט. דער דאזיגער א בליק ענטשפרעכט אין א געוויסען הינזיכט די שטימונג אין זאל. עס הערשט אפילו א זעהר געהויבענע שטימונג, אבער א זעהר ערנסטע. עס מערקט זיך א סך קאכעניש, אבער ווייניג פרעהליכקייט, נישט געניג בעגייסטערונג. דאס ערנסטע אויסזעהן מאכט אבער דאס גאנצע בילד פון דעם קאנגרעס זעהר איינדרוקספול.

דריי קלעפ אין טיש זאגען אן, אז דער עקזעקוטיווע, אקציאנס-קאמיטעט און די אפיציעלע געסט, די פארשטעהער פון דער שטאט באזעל, פון ע' בריטישער מאכט, פון דעם פעלקער בונד און אנדערע וועלען ערשיינען.

עס ערשיינט צוערשט ה' סאקאלאוו און ער ווערט בעגריסט מיט גרויסע אפלאדיסמענטען. פלוצלינג, אונערווארטעט ערשיינט נאך איהם דר. חיים ווייצמאן. דאס איז געווען א זעהר גרויסע איבעראשונג. מען האט זיך נישט גערעכנט, אז דר. ווייצמאן זאל ערשיינען אויף דער ערשטער זיצונג. מען האט איהם בעגריסט, אבער נישט מיט יענער אמאליגער התלהבות און שטורמדיגע אוואציעס, פון די פריהערדיגע קאנגרעסען

אהן וועלכע עס איז פארמאליטעטען הויבט אן ה' סאקאלאוו צו האלטען זיין ערעפנונגס-רעדע. ער רעדט זעהר ערנסט, אבער מיט פיל ווארימקייט, און ערטערווייז מיט פיל פאטאס.

* * *

צו א גאר הויכער שטופע פון שטאטסמאנשאפט האט זיך ערווארבען ד"ר חיים ווייצמאן דורך דער רעדע, וואס ער האט געהאלטען אויף דעם קאנגרעס איבער דער פאליטישער לאגע בנוגע דער יודישער נאציאנאלער היים. אז ער איז דער גרעסטער יודישער שטאטסמאן פון אונזער צייט, דאס האט מען שוין לאנג געוואוסט, אבער די רעדע אין דער זעהר קריטישער פעריאדע האט איהם ארויסגעצייגט אין גאר א שעהנער ליכט און האט נאך מעהר בולט געמאכט די גרויסקייט פון ד"ר חיים ווייצמאן.

די רעדע האט זיך אויסגעצייכענט הן מיט איהר וואונדערבארען אנאליז איבער דער לאגע, הן מיט איהר ערנסטקייט און קלאהרקייט, הן מיט דעם זעהר גרויסען טאקט. וואס האט זיך ארויסגעפיהלט פון כמעט יעדער שורה. מען האט איבערגעלעבט שווערע יאהרען, גרויסע פערביטערונגען און ענטוישונגען. קריטיק אין קליינליכען און וואולגארען זין האט ארומגענומען כמעט אלע קרייזען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג. דער ציל בערעט פון דער דאזיגער קריטיק איז אממייסטענס ער — ד"ר ווייצמאן; און דאך האט זיך נישט געהערט קיין ביטערער ווארט פון זיין זייט קעגען וועלכען ס'איז פון זיינע געגנער. דא איז דארט האט מען געהערט א ווארנונג קעגען זייער פאליטיק. אנ'אנווייז, אז מען זאל אננעהמען מיט דער ארבייט נישט אזוי לויט די פאנטאסטישע און געפעהרליכע וועגען פון די קריטיקער, אבער עס איז נישט געווען קיין שפור פון פערזענליכען אנגריף. דאס גרעסטע פון דער רעדע איז אבער בעשטאנען אין דעם, וואס ד"ר ווייצמאן האט נישט נאר גערעדט צום קאנגרעס, נאר איבער דעם קאנגרעס האט ער גערעדט צו דער מאנדאטארישער מאכט, צו די אראבער און צו דער וועלט בכלל און ער האט אויף א מערקווירדיגען לאגישען אופן פערטיידיגט דאס יודישע רעכט אויף דער יודישער נאציאנאלער היים אין ארץ-ישראל.

לערך דריי שטונדען האט געדויערט דר. ווייצמאנ'ס רעדע; אין מיטען האט ער געהאט א פויזע פון צעהן מינוטען; און אין דער גאנצער צייט פון זיין רעדען האט געהערשט א מערקווירדיגע שטילקייט צווישען דעם ריזיגען עולם, וואס האט אנגעפילט דעם קאנגרעס-זאל. פריינד, גלייכגילטיגע און געגנער האבען איהם אויסגעהערט מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט. מען האט געהערט א וואונדערבארע אנאליזע און גלענצענדע שילדערונג פון דעם העכסט וויכטיגען קאפיטעל יודישע געשיכטע פון די לעצטע צעהן יאהר. און דר. ווייצמאן האט אויך געצויגען דעם לאגישען אויסגאנג וועגען דעם וואס מען האט פון דעם קאפיטעל געשיכטע צו לערנען און וואס מען האט ווייטער צו טון.

א פאר מאל האט דר. ווייצמאן געלאזט הערען וועגען זיין רעזיגנאציע, און אז ער גיט אויף די פיהרונג, אבער דער אמת איז, אז ס'האט זיך נישט געוואלט גלויבען, דאס אזא שטאטסמאן קען אויפגעבען די ארבייט צו וועלכער ער איז פון דער נאטור אדער פון גאט אליין בעשטימט; און ס'האט זיך אויך נישט געוואלט גלויבען, אז אפילו אט דער קאנגרעס וועט בעגעהן אט דעם געוואלדיגען פעהלער צו בעפרייען אזא שטאטסמאן, ווי דר. ווייצמאן, פון זיין ארבייט און פעראנטווארטליכקייט, און דאס איבערגעבען צו ווער ווייסט וועלכע אונערפאהרענע מענשען.

אוב, עס האט זיך אין אנפאנג פון דר. ווייצמאנס רעדע בעמערקט, אז ער רעדט מיט גרויס שוועריגקייט. ער האט גערעדט שטיל, און אלע מאל געגעבען א הוסט, וואס ס'האט געצייגט, אז ער האט שטערונגען אין האלז, אויף וועלכען ער איז לעצטענס צוויי מאל אפערירט געווארען. אבער ער האט בעזיגט די שוועריגקייטען. ער האט זיך שפעטער אלץ מעהר דערווארימט און ער האט זאגאר געהאט איינעגע דראמאטישע מאמענטען פול מיט פאטאס און קראפט.

וועלט-קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען

דער טעקסט פון דער פאליטישער רעזאלוציע

באזעל (יס"א) די וועלט-קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען קומט פאר פאראלעל מיט'ן 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס. ביז-איצט זענען שוין אפגעהאלטען געווארען 5 פלענאר-זיצונגען. אין די זיצונגען פון דער קאנפערענץ בעטייליגען זיך 70 דעלעגאטען, פון וועלכע כמעט אלע זענען אויך קאנגרעס דעלעגאטען. צום פרעזידיום פון דער קאנפערענץ געהערען: פראפ אברהם סטופ (לעמבערג) אלס פארזיצער און ד"ר שווארצבארד (קראקא), ניומאן (אמעריקא) און נ. האלפערן (לאנדאן). אויף דער טאג-ארדנונג פון דער קאנפערענץ געפינט זיך אויך די פראגע פון שאפען א וועלט-פערבאנד פון די אלגעמיינע ציוניסטען. עס ווערען אויך געמאכט אנשטרענגונגען צו קומען אין פערבינדונג מיט דער גרופע פון דר. אידער. רעפעראטען האבען אויף דער קאנפערענץ געהאלטען דר. שווארצבארד, דר. האלפערן און פראפ. בראדעצקי. עס איז אויספיהרליך דיסקוטירט געווארען די איצטיגע פאליטישע סיטואציע פון ציוניזם. עס זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע טעזיסען וועגען דער פאליטישער לאגע מיט'ן צוועק פארצושטעלען דעם קאנגרעס:

די פאליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג און פון דער ארץ-ישראל אדמיניסטראציע האט שטארק אפגעשוואכט דעם צוטרוי פון יודישען פאלק.

דער דאזיגער צוטרוי איז געווען ביז איצט דער יסוד פון אונזערע בעציהונגען פון דער מאנדאט-מאכט. די רעגירונג האט וואס אמאל מעהר, הויפזעכליך אין משך פון די לעצטע צוויי יאהר פערגוואלדיגט די התחייבות'ן וועלכע זי האט אויף זיך גענומען אין הסכם מיט'ן מאנדאט בנוגע דאס בויען די יודישע נאציאנאלע היים.

דאס ענגלישע ווייס בוך פון אקטאבער 1930 וואס א'ז מיט עמפערונג איינשטימיג אפגעווארפען געווארען דורכ'ן גאנצען יודישען פאלק קאן אין קיין פאל נישט דינען אלס יסוד פאר דער ארץ-ישראל-פאליטיק.

נישט געקוקט דערויף וואס דער בריף פון פרעמיער מאקדאנאלד צו ד"ר ווייצמאן ענטהאלט בעדייטענדע אויסבעסערונגען בנוגע געוויסע וויכטיגע פונקטען פון ווייס-בוך, איז ער אבער דאך נישט צופרידענשטעלענד בנוגע אנדערע פראגען און דערמאנט איבערהויפט נישט פיל וויכטיגע פראבלעמען.

עס מוז אונבעדינגט בעזייטיגט ווערען די שטעלונג פון דער א"י אדמיניסטראציע, וועלכע מאכט כסדר שטערונגען ביים בויען די יודישע נאציאנאלע היים און פערגוואלדיגט די עלעמענטארסטע רעכט פון יודישען פאלק. עס ווערט מיט נאכדרוק אונטערגעשטראכען, אז אפילו דער בריף פון פרעמיער מאקדאנאלד האט נישט געבראכט קיין שום בעסערונג אין דער פראקטיק פון דער א"י אדמיניסטראציע.

דער צוטרוי צו דער מאנדאט-מאכט קען צוריק געשטארקט ווערען בלויז אין דעם פאל אויב עס וועלען פארקומען ראדיקאלע ענדערונגען אין דער פאליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג און פון דער א"י אדמיניסטראציע.

1. מיר ערקלערען, אז מיר וועלען זיך אנטקעגענשטעלען יעדען פרוב פון וועלכען עס איז צד צו פערקלענערען דעם ציוניסטישען אידעאל. אבער אבצולענקען די ציוניסטישע בעוועגונג פון דער אנגעצייכענטער שטרעבונג, וואס איז געקומען צום אויסדרוק אין באזעלער פראגראם.

2. מיר שטעלען פעסט, אז די רעאליזירונג פון דער יודישער נאציאנאלער היים ענטהאלט דאס שאפען אנ'איבערוויגענדען יודישען קבוץ (פראפאגטערייטונג באדי אף זשויזש) אין די היסטארישע גרעניצען פון ארץ-ישראל.

3. כדי צו דערגרייכען דעם דאזיגען ציל, איז נויטיג, אז דאס יודישע פאלק זאל אנווענדען אלע זיינע גייסטיגע און מאטעריעלע כוחות און עס איז וויכטיג, אז די מאנדאט-מאכט זאל אקטיוו אונטערשטיצען די דאזיגע אנשטרענגונגען, וואס עס איז אין הסכם מיט די פערפליכטונגען, וועלכע עס ענטהאלט דער מאנדאט.

נאך אויסלאנד — אהן פעסער און אהן וויזעס
„POLONIA"
אויף א גרויסער פאסט = זשיר-שיף 15.000 טאן
צו די נארוועגישע פיארדען און נארדקאפ
דורך קאפענהאגען, בערגען און טראנזהיים.
פון 18. יולי ביז'ן 2. אויגוסט. פרייזען פון 500 זל. ביז 1350 זל.
אויספלוג אויפ'ן צפון=ים
מרשרוט: קאפענהאגען, לאנדאן, ראטערדאם, קילער קאנאל.
פון 6. אויגוסט ביז'ן 17. אויגוסט. פרייזען פון 375 זל. ביז 1.000 זל.
די פרייזען פון די בעסערע קאבינען פערקלענערט.
גענויע אינפארמאציעס ערטיילען: Linja Gdynia–Ameryka, Warszawa Marszałkowska 116, tel. 547-47.
רייזע-ביוראס: Wagons-Litz-Cook, Orbis, Francopol oraz Liga Morska i Kolonjalna

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

וויכטיגע ענדערונגען אין דער לאָדזער האַנדווערקער=קאַמער

פּרעזעס שוואַנקאָווסקי זיך אָנגעגעבען אין דימיסיע

יודישע ראַטמענער ווילען האָבען נאָך איין פערוואַלטונגס - מיטגליד

אין דער לאָדזער האַנדווערקער־קאַמער קומען איצט פאָר זעהר וויכטיגע ענדערונגען, ווי בעקאַנט זענען די ענדעקישע ראַטמענער אין דער האַנדווער־קער־קאַמער אין אַ שאַרפער אָפּאָזיציע צו דער פערוואַלטונג און בעזונדערס צום פרעזידענט פון דער קאַמער ראַטמאַן שוואַנקאָווסקי, וועלכער געהער צום סאַנאַציע־לאַגער, די ענדעקישע מיטגלידער פון דער פערוואַלטונג האָבען זיך ענטזאַגט פון די מאַנדאַטען און די ראַטמענער האָבען געפיהרט אַן׳אָבסטרוקציע אויף יעדער פלענאַרער זיצונג פון דער האַנדווער־קער־קאַמער, אַזוי איז אויך געווען אויף דער לעצ־טער זיצונג פון דער האַנדווערקער־קאַמער ווען עס איז געשטאַנען די פראַגע וועגען צוגאָב־וואַהלען צו דער פערוואַלטונג אויף׳ן אָרט פון די אַרויסגעטרע־טענע, און וועגען וואַהלען, אַ דירעקטאָר־סעקרע־טאַר פון דער האַנדווערקער־קאַמער. דעמאָלט האָ־בען די ענדעקישע ראַטמענער פערלאָזען די זיצונג און זאָל זענען פערבליבען נאָר 16 ראַטמענער: סאַנאַטאָרען און יודען, נישט קוקענדיג אויף דער דאָזיגער דעמאָנסטראַציע פון די ענדעקעס האָבען די פערבליבענע ראַטמענער דאָך אַדורכגעפיהרט די וואַהלען. צווישען די פערוואַלטונגס־מיטגלידער איז אויך דעמאָלט געוועהלט געוואָרען דער יודישער ראַטמאַן סענדאַווסקי און אַלס דירעקטאָר־סעקרע־טאַר איז געוועהלט געוואָרען הה׳ גאַנשעראָווסקי, אינסטרוקטאָר פון דער וואָיעוואָודזטווע.

יעצט דער דאָזיגער פּראָטאָקאָל איז איבערגע־שיקט געוואָרען אין האַנדעלס־מיניסטעריום צו בעשטעטיגען, האָט דער מיניסטעריום די צוגאָב־וואַהלען נישט בעשטעטיגט און אויך נישט די וואַהלען פון סעקרעטאַר מיט׳ן מאָטיוו, אַז צו וואַהלען דאַרף מען האָבען אַ קוואַליפיצירטע מעהרהייט פון צוואַנציג ראַטמענער.

דער פרעזידענט שוואַנקאָווסקי איז צוליב דער דאָזיגער לאַגע אַוועק אין דימיסיע. אין צוזאַמענ־האַנג דערמיט האָבען נעכטען אַלע ראַטמענער פון דער האַנדווערקער־קאַמער דערהאַלטען איינלאַדונ־גען אויף אַ פלענאַרער זיצונג פון דער קאַמער, וועל־כע וועט פאָרקומען זונטאַג דעם 12 ד.ח. מיט פאָל־גענדער טאָג־אָרדנונג: וואַהלען פון אַ פרעזידענט, 2 פערוואַלטונגס־מיטגלידער און אַ דירעקטאָר־סעק־רעטאַר. די איינלאַדונגען זענען אונטערגעשריבען דורך דעם פאָרשטעהער פון האַנדעלס־מיניסטעריום דיר. מאַרקעוויטש.

וואָס שייך דער שטעלונג פון די יודישע ראַט־מענער זאָגען זיך פיל פון זיי אַרויס, פאַר דעם, אַז די יודען מוזען בעקומען אַ חוץ דעם וויצע־פרע־זידענט קאַזשמירסקי נאָך איין פערוואַלטונגס־מיטגליד. די יודישע ראַטמענער געהען אַרויס פון דער הנחה, אַז היות ווי די יודישע האַנדווערקער אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע בעטרעפען עט־ליכע פופציג פראָצענט פון אַלע האַנדווערקער, קומט זיי דאָך לכל הפחות 40 פראָצענט אין דער פער־וואַלטונג, דאָס הייסט 2 פון 5. די ענדעקעס וועלען זיכער דערויף נישט איינגעהן, ס׳איז אָבער מעגליך אַ פערשטענדיגונג מיט די סאַנאַטאָרען אין דעראָ־זיגער היגזיכט. זאָל די דאָזיגע פאָדערונג פון די יודישע ראַטמענער נישט נאָכגעגעבען ווערען, וועלען די יודישע ראַטמענער זיין געצוואונגען איבער־צוגעהן אין אָפּאָזיציע אין דער האַנדווערקער־קאַמער.

כד יגעגוי אַרומצורעדען און בעטראַכטען די געשאַפענע לאַגע איז נעכטען פאָרגעקומען אַ זי־צונג פון „קאָלאָ" פון די יודישע ראַטמענער און דער האַנדווערקער־קאַמער.

נאָך דעם גרויזאַמען מאָרד אויף זגערזשער גאַס

נעכטען איז פאָרגעקומען די לויה פון ערמאָרדעטען

דער שרעקליכער מאָרד וואָס איז פאָרגעקומען אויף זגערזשער 92 אויף דעם געוועלבער אליה חיים בראַוו, האָט געמאַכט אַנ׳ערשיטערנדען רושם, אין דער גאַנצער שטאָט.

דאָס דאָזיגע פערברעכען איז אַ זעלטענהייט אין דער קרימינאַליסטיק, ווען מען זאָל וועלען שעכ־טען מענשען אָהן שום סיבה און אויף אַזאַ אכזריות׳־דיגען אופן. אַ גאַנצען נעכטיגען טאָג האָבען הונדער־טער מענשען בעלאַגערט דאָס אָרט, וואו ס׳איז פאָרגעקומען דער מאָרד און מ׳האָט אַלץ דערצעהלט פרטים פון דער שרעקליכער רציחה.

אַמייסטען איז נישט צו פערשטעהן, ווי אַזוי דער מערדער האָט געקענט בעגעהן אַזאַ מוראָדיגע רציחה אין מיטען העלען טאָג אין אַ טויער פון אַזאַ געדיכט בעוואוינט הויז. וועגען דעם דערצעהלט מען פערשידענע מעשיות, אייניגע שכנים דערצעהלען, אַז דער מערדער ביעגאַנסקי איז געווען אין אַזאַ שרעקליכע רציחה, אַז ער וואָלט דערהרגעט יעדען איינציגען וואָס וואָלט איהם אונטערגעקומען אונ־טער דער האַנד און דעריבער האָט יעדער מורא געהאַט צוצוגעהן און מ׳האָט געזוכט עפּעס אַ גע־גענשטאַנד מיט וואָס דעם מערדער צו פערטרייבען, ביז דעמאָלט האָט ער זיך שוין געהאַט אָפּגעפּאַ־טיגט מיט זיין אַרבייט און בראַוו איז שוין געווען טויט. אַנדערע ווידער דערצעהלען אַז עטליכע מאַנס־פּערשוינען, וואָס זענען געווען ביי אַ שכן האָבען דערהערענדיג די געשרייען, געוואָלט אַרויסלויפען אין הויז, אָבער די בעל־הביתטע פון דער שטוב האָט פערשלאָסען די טיר נישט אַרויסלאָזענדיג קיי־נעם, ווייל זי האָט געוואוסט אַז ביעגאַנסקי איז אַ מערדער וואָס איז פעהיג אויף יעדען פערברע־כען.

אַזוי איז עס געקומען, אַז ביעגאַנסקי איז נישט געשטערט געוואָרען דורך קיינעם.

דער מערדער ביעגאַנסקי האַלט זיך זעהר רו־היג און האָט מיט גרויס אַפעטיט אויפגעגעסען דאָס עסען, וואָס זיין פרוי האָט איהם נעכטען געבראַכט. ער קען, פערשטעהט זיך נישט אָנווייזען קיין שום סיבה, וועלכע האָט איהם געצוואונגען צום מאָרד ער איז אויך נישט געווען אויף אַוויפיל שיכור, אַז ער זאָל נישט האָבען געוואוסט וואָס מיט איהם טוט זיך, ער זיצט דערווייל אין אַנ׳איינצעל־קאַמער און וואַרט אויף דעם פערהער פון אויספאָרשונגס־ריכ־טער.

די פרוי פון ערמאָרדעטען בראַוו האָט דער פאָ־גאָטאָוויע־דאָקטאָר געוואָלט איבערפיהרען אין שפּי־טאָל, זי האָט אָבער נישט ערלויבט און געשריגען, אַז זי וויל שטאַרבען, אַזוי ווי איהר מאַן איז גע־שטאָרבען. עהערנעכטען אין אָוועגד האָט איהר צו־שטאַנד זיך פערערגערט און מ׳האָט געמוזט נאָכ־אַמאָל אַרויסרופען די פּאָגאָטאָוויע, דער צושטאַנד פון שלמה רייגראָווסקי איז נישט קיין געפעהרלי־כער.

נעכטען האָט חסד־של־אמת ערלעדיגט אַלע פאָר־מאַליטעטען כדי צו קענען ברענגען צו קבורה דעם ערמאָרדעטען. די לויה איז פאָרגעקומען נעכטען נאָכמיטאָג פון פּראָזעקטאָריום, אין דער לוויה [illegible] זיך בעטייליגט אַ גרויסער עולם מענשען, אויפ׳ן קבר האָט געזאָגט קדיש דאָס עלטסטע יונגעלע. די טרויעריגע פּראָצעדור האָט זיך פערענדיגט 6 אַ זייגער אָוועגד.

טוט זיך אויס אין מיטען שטאָט

און לויפט ארום דעם קאַשטשושקי-דענקמאָל

(2) אמת, ס׳איז טאַקי הייס, נישט קוקענדיג אויפ׳ן ב טערען קריזיס, פון וועלכען מען ציטערט אַזש...

אָבער, אַז מ׳זאָל פאַר היץ אָנהויבען זיך אויסצוטון אינמיטען דער גאַס — דאָס האָט נעכטען פּאַסירט צום ערשטען מ[illegible]ל.

און פּאַסירט האָט עס אויף אַזאַ אופן:

איינער אליה ראָזענבוים (פון קעלבאַך גאַס 47) האָט זיך נעכטען אויף רוג 11 ליסטאָפּאַד און פּרייהייטס-פּלאַץ פּלוצים אָנגעהויבען אויסצוטון אין מיטען העלען טאָג, שרייענדיג, אַז עס איז איהם הייס, און ער קען נישט איבערהאַלטען. האָט ער פון זיך אַראָפּגעוואָרפען די מאַרינאַרקע, די העמד, און דערנאָך זיך גענומען צו די הויזען...

צווישען מענשען זענען נאָך פריהער אַ סך געלעכטער, וואָס זענען להוט צוצוזעהן יעדער „פאַר־שטעלונג", אַבי ס׳זאָל קיין געלד נישט קאָסטען...

האָט זיך געמאַכט ארום דעם ראָזענבוימען אַ גרויס געטומעל מיט געלעכטער און שפּאַסערייען, און פון דעם רעטעניש איז אויך פערשטיקע־ווייעט געוואָרען דער רייטער-פּאָליציאַנט, וואָס וואַכט ביי דעם דענקמאָל פון קאָשטשושקין.

אַז ראָזענבוים האָט דערזעהן דעם פּאָליציאַנט אויפ׳ן פערד, האָט ער זיך תיכף גלאָוט ענטלויפען, ציהאַלטענדיג די הויזען, וועלכע ער האָט נאָך נישט בעוויזען אויסצוטון. ער איז ארומגעלאָפען דעם פרייהייטס-פּלאַץ, און דער רייטער-פּאָליציאַנט האָט איהם נאָכגעיאָגט, ביז ער האָט דעם נאַקעט־אָנהענגער געכאַפּט, און איבערגעגעבען אין רשות פון דער פּוס פּאָליציי.

ווי עס ווייזט זיך אַרויס, איז ראָזענבוים אַ ביסעל נישט אין אָרדנונג אויפ׳ן קאָפּ, און איצט איז דאָך „סעזאָן-צייט" — תמוז...

שוידערליכע איפערזוכט-דראַמע

דער 47=יאָהריגער לעהרער דערשיסט זיין יונגע פרוי, זיין קליין קינד און זיך אליין

(א) מיט עטליכע טעג צוריק איז צו זיינע קרובים אין לענטשיץ געקומען אויף זומערוואוינונג דער עמעריטירטער פאָלקס-לעהרער יוזעף בושע־ושינסקי (47 יאָהר אַלט) מיט זיין ווייב סאַבינא־אַפּאָלאָניאַ (23 יאָהר אַלט און מיט דער צוויי־יאָהריגער טעכטער באזשענא.

צווישען דעם פּאָרפּאָלק פלעגען אָפט פאָרקו־מען מחלוקת׳ן, אָבער מען פלעגט סוף כל סוף יאָקאָש אדורכקומען.

נעכטען אינדערפריה איז בושעושינסקי צו־ריקגעקומען פון אַ שפּאַציר אין שטאָטישען פּאַרק און פאָרגעשלאָגען דער ווייב זיינער זי זאָל מיט־נעהמען דאָס טעכטערל, און זיי וועלען זאַלבעדריט אַרוים אויפ׳ן צמענטאַזש, וואו עס זענען בעגראָבען זיינע עלטערן.

דאָס ווייב האָט זיך געפאָלגט, און זיי זענען טאַקע אַוועק אויפ׳ן צמענטאַזש...

פון דאָרט זענען זיי שוין אָבער נישט צו־ריקגעקומען, ווייל אויך דאָרטען איז צווישען דעם פּאָרפּאָלק אויסגעבראָכען אַ קריגעריי, דער רעזול־טאַט פון וועלכער עס איז געווען, אַז באָושענסקי האָט אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער, דערשאָסען זיין ווייב און טעכטערל און דערנאָך זיך...

אַלע דריי זענען געפונען ליגען טויט אויפ׳ן צמענטאַזש.

אין אָנהויב פון דער אויספאָרשונג איז שוין פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז בושעזשינסקי איז גע־ווען זעהר אייפערזיכטיג און ער האָט חושד גע־ווען זיין פרוי, וועלכע איז יונג געווען אַ סך יונ־גער פון איהם, אַז זי פערראַט איהם מיט אַנדערע מענער.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ש. יאַנקע־לעוויטש (פלאַטער מאַרק 9), י. שטעקעל (לימאַנאָווסקא 37), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 6), סט. האַמבורג (גלובנאַ 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעטרי־קאָווער 307), א. פּיאָטראָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 91).

רעסטאָראַן

מ.געדולד

פּיעטריקאָווער 35

— טעלעפ. 10=678 —

עמפּפעהלט צום זומער־סעזאָן

געשמאַקפולע מיטאָגען

פון 2.50

אָוונדברויטען פון 4 געגג פאַר 1.90

פון 6.30 נאָכמיטאָג

אויף בעלער, באַנקעטען, חתונות, ראַוטען א. אַ. וו. זענען די פּרייזען צוליב דער קריטישער צייט רעדוצירט.

יולי

דינסטאָג

7

כב

תמוז תרצ״א

זון-אויפגאַנג 3.21

זון-אונטערגאַנג 7.56

רעגיסטראַציע

וועגען אונטערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע

מיטוואָך, ד. 1. יולי האָט מען אָנגעהויבען אָנצונעהמען איינמעלדונגען פון אַרבייטסלאָזע, פּי־זישע אַרבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכהשער אונטערשטיצונג אויפ׳ן חודש יולי.

דאָס אָננעהמען איינמעלדונגען קומט פאָר אין לאָקאַל פון אונטערשטיצונגס־אַמט („אורזשאָנד זאַשילקאָווי") אויף דער גאָס פון 28. פּולק פון קאַ־ניאָוועד שיסער נומער 32 פון אַ פערטעל 9 פריה ביז 2 אַ זייגער, לויט פאָלגענדען סדר:

היינט, דינסטאָג, דעם 7 יולי —

T U W Z

די אַרבייטסלאָזע דאַרפען צושטעלען:

1) אַ פערזענליכען דאָקומענט, אַ פּאַס, אָדער אַניאַנדער פּאַפּיר, וואָס בעשטעטיגט די פערזאָן, 2) אַ לעגיטימאַציע פון פּופּפּ מיט קאָנטראָל־שטעמפּ־לען; 3) אַ פערזיכערונגס־ביכעל פונ׳ם אַרבייטס־לאָזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה־מיטגלי־דער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאַמען און פיה־רען איין ווירטשאַפט.

ברויט ווערט נישט טייערער

(2) די ביידע בעקער-צעכען, דער יודישער און קריסטליכער האָבען זיך מיט עטליכע טעג צו־ריק געווענדט צום מאַגיסטראַט, וועגען צונויפרופען די פרייזען-קאָמיסיע, כדי צו העכערען דעם פרייז אויף ברויט.

די קאָנפערענץ וועגען דעם ענין האָט שוין געזאָלט נעכטען פאָרקומען. אָבער נעכטען נאָך האָבען זיך געמעלדען אין מאַגיסטראַט פאָרשטע־הער פון די צעכען, און געמעלדען, אַז זיי ציהען צוריק זייער פאָדערונג וועגען טייערער מאַכען ברויט, מחמת – ס׳איז איצט נישט די צייט דערצו.

מאָרגען — דער פּראָצעס

פון דעם שרעקליכען מערדער קאַטשמאַרעק

(א) אויף מאָרגען, 9 אינדערפריה איז בע־שטימט דער געריכטס-פּראָצעס פון דעם בלוטיגען פערברעכער קאַזשימיעזש קאַטשמאַרעק, וועלכער האָט כידוע, דעם 22 מאַי אויף א בעסטיאַלישען אופן דערמאָרדעט דעם 24-יעהריגען עדוואַרד פּאָדאַלסקי און די 42-יאָהריגע אונעשקא קאַטשמאַ־רעק (ביידע אויף וואָלטשאַנסקא 95).

נישט-קוקענדיג, וואָס דעם מערדער דראָהט טויט-שטראָף, פיהרט ער זיך אויף אין דער טורמע זעהר רוהיג, און ער זאָגט, אַז עס פערדריסט איהם נאָר, וואָס ער האָט דער׳הרג׳עט פּאָדאָלסקי׳ן, ווייל צו איהם האָט ער נישט געהאַט קיין שום פּרעטענזיעס.

צום פּראָצעס זענען גערופען 16 עדות

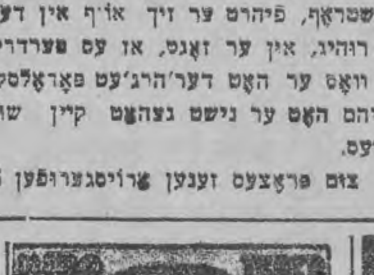

היינט און פאָלג. טעג!

העכסט-אינטערעסאַנטער קלאַנג-פילם אין דער פּוילישער שפּראַך פון דער פּראָד.

„Paramount" רעזשי: Ryszard Ordyński

די וועלט אָהן גרענצען

טרוים פון דער מענשהייט פון 20-טען יאָהרהונדערט. ליבעס-דראַמע פון אַ יונגען ערפינדער.—אין די הויפּט-ראָלען:

Adam Brodzisz, Marja Dąbrowska, Szczawiński, Halicz

אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג=צוגאָבע

מוזיק פון פערשידענע פעלקער.

קלאַנג-קאָמעדיע און אַקטואַליטעטען.

אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאָכמיטאָג שבת, זונטאַג און יום-טוב 2.30 בייטאָג

פּאָפּולערע פּרייזען.

דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

פון האנדעלס-געריכט

אין מאי ה. י. איז די פירמע ח. י. ווישלי-צקי", גדאנסקא 138 ערקלעהרט געווארען אלס באנקראט. אלס קוראטאר איז נאמינירט געווארען אדוו. הערשליק אין אלס סינדיק אדוו. פינקשטיין.

אנ'עקספערט איז בעאויפטראגט געווארען צונויפצושטעלען א גענויעם בילאנס פון דער באנק-ראטירטער פירמע.

דער ענין איז נעכטען דורכ'ן געריכט בעטראכט געווארען, און אין רעזולטאט בעשלאסען איהם אי-בערצושיקען צום פראקוראר פון קרייז געריכט.

* *

די פירמע „טענענבוים און מאלעוואנטשיק" (פיעטרקאווער 58) האט זיך אין נאוועמבער פ. י. געווענדעט אין געריכט וועגען א נאדזור.

די פירמע האט די פיטע צוריקגעצויגען.

מיר האבען צו טון מיט ענגלאנד...

דאס האט געהייסען, אז מיר מאכען א פוילישען דומפינג, משטיינסגעזאגט

(2) לעצטענס איז שטארק געוואקסען דער עקס-פארט פון פארטיגע מלבושים קיין ענגלאנד.

די דאזיגע פארטיגע מלבושים, וואס ווערען אויסגעארבייט דורך די לאדזער כאלופניקעס, ווע-רען פערקויפט אין ענגלאנד דורכשניטליך צו 26 זל. א גאנצער אנצוג (ווי פלעגט עס זאגען אונזער שיגעער: „אזוי ווי די מתים עסען, אזא פנים האבען זיי"....).

לעצטענס זענען אין לאדז אנגעקומען ידיעות, אז א לענגערע צייט האט מען אין ענגלאנד נישט „אויסגעקוקט" אויף די דאזיגע אנציגער, מחמת מ'האט געמיינט, אז פוילען איז אויסען צו מאכען א דומפינג, ס'הייסט, אז מ'איז אויסען ביליג צו פערקאנקורירען די ענגלישע פראדוקציע, אבער, אז מ'האט זועגען דעם אינטערפעלירט אין פארלא-מענט, האט מען זיך דערוואוסט, דאס דער לאדזער און בזשעזשינער שניידער-ארבייטער ארבייטען פאר גראשענס, און אז זייער סחורה, וואס זיי ארבייטען אויס קאן זיין קאנקורענצלאז ביליג.

הכלל, צוליב די מינימאלע פערדינסטען פון די לאדזער כאלופניקעס ובפרט פון די בזשעזשינער האלט איצט דער עקספארט פון פערטיגע אנציגער אין איין וואקסען.

איין זעלנער דערהרגעט געווארען

און צוויי זענען שווער פערוואונדעט דורך אנ'אויטא

(א) טהערגעכטען האט ארויסמארשירט אויף איבונגען אנ'אפטיילונג פון 28-טען קאניאווער שיסער-פולק.

ביינאכט, ווען די אפטיילונג האט מארשירט מיט'ן שאסע פיעטרקאוו – סולעיאוו, איז ביים בריק איבער דעם טייך פיליצא א פריוואט-אויטא מאביל ארויפגעפאהרען אויף דער הינטערשטער גרופע פון די זעלנער.

דערביי זענען שווער פערוואונדעט געווארען 3 זעלנער, פון וועלכע איינער איז תיכף געשטארבען.

דער שאפער זדזיסלאוו סאביעצקי האט געפרובט אנטלויפען, אבער די זעלנער האבען איהם געכאפט, און מ'האט איהם אפגעשטעלט אין דער סוליעאווער פאליציי-קאמענדע.

א ווילדער גוואלד=טאט

אין די „ווילדע פרעריען" פון פאביאניץ

(2) זונטאג האט מען אין א קארן-פעלד ביי פאביאניץ געפונען ליגען א טויט-פערחלש'טע יונ-גע מיידעל מיט פערבינדענע הענד און פיס, און מיט א פערשטאפט מויל.

אז מען האט זי אפגעמינטערט, האט מען זיך דערוואוסט, אז צוויי יונגעלייט זענען זי בעפאלען אין פעלד, געבונדען איהר הענד און פיס, פער-שטאפט דאס מויל, כדי זי זאל נישט קענען שרייען און זי פערגוואלדיגט. איינער און דער צווייטער.

פון דעם, ווי דאס מיידעל סאבינא ל. (23 יאהר אלט) האט די ווילדע ברואים אפגע'משל'ט, איז מען דערגאנגען, אז דאס זענען געווען די פאביאנ-ניצער איינוואוינער יאן פיליפאווסקי און וולאדיס-לאוו זארעמבא, וועלכע מ'האט שוין ארעסטירט.

הכלל, די מענשהייט געהט פאדווערטס !... מען זעהט דאך !

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6,

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט ביימאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

היינט, דינסטאג, דעם 7 יולי, 8.30 אין אוועגד איין איינציגער אויפטריט פונ'ם קעניג פון הומאר

EDWARD REDEN

פארק

HELENOW

ווי אויך JERZY DARSKI ליבלינג פון לאדזער פובליקום. Erka Muszka פרימא-באלערינא פון די רעזידענץ-טעאטערס. Bronisław Nowiński באלעטמייסטער פון די ווארשאווער טעאטערס.

7 אוועגד קאנצערט פון סימפ. ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' ס. פעטרושינסקי נאכ'ן פראגראם א דאנסינג אויפ'ן פרייען פעלד .'. איינטריט –.1 זל., פאר שול-יוגענד 50 גר.

אויסגעגראבען א טויטען קערפער אויף פאלעסיע

וואהרשיינליך א דערשאסענעם דורך די רוסען בעת די פרייהייטס-קאמפען

אויף פאלעסיע ביים בויען דעם פאלקס-פארק זענען בעשעפטיגט עטליכע צעהנדליג סעזאן-ארביי-טער. נעכטען ארום האלב 3 בייטאג ווען זיי הא-בען געגראבען: אין א פייכט ארט האבען זיי זיך פלוצלינג אנגעשטויסען אויף א טויטען מענשליכען קערפער. זיי האבען צוויסען געגעבען דער פאלי-ציי און ווייטער פערזיכטיג געגראבען, כדי נישט צו בעשעדיגען דעם קערפער. זיי האבען טאקע אויסגעגראבען א קערפער פון א מאנספערשוין, וועלכער איז געלעגען איינגעוויקעלט אין די מלבושים. די פיס זענען ביי איהם איינגעקארטשעט און די הענד האט ער געהאלטען אונטערן קאפ. ער איז געווען ארומגעהילט מיט א שווארצע פעלערינע.

אלץ ווייזט אן דערויף, אז דער טויטער איז איינע פון די קרבנות, וועלכע זענען דערשאסען געווארען אויף פאלעסיע דורך די צארישע תלינים בעת די פרייהייטס-קאמפען. די פאליציי פיהרט אנ'אויספאר-שונג.

בראנפען אדער — טויט...

(2) יוזעף גיבניץ (פון כאיני, קאזשימיעזשא 9) איז נעכטען געגאנגען מיט דער נאפיורקאוו-סקיעגא-גאס.

ער איז געגאנגען, און עס האט זיך איהם קיין שום ביזן נישט גע'חלומט.

פלוצים זענען צו איהם צוגעשטאנען דריי פערשוין, ער זאל זיי „פונדעווען" בראנפען.

אזוי ווי גיבניץ האט זיך אפגעזאגט דאס צו טון, האבען די דריי פערשוין ארויסגעכאפט מע-סערס און איהם געשטאכען אין עטליכע ערטער.

די אנפאלער זענען אנטלאפען, און גיבניצען האט פאגאטאוויע אין א גוסס'ן צושטאנד אפגע-פיהרט אין שפיטאל.

נעלם געווארען א ראווער

נישט קוקענדיג אויף דעם פארזיכ-טיגען באלעבאס

(2) איינער, יעקב קאושיעבראדזקי איז צוגע-פאהרען צו דער הויפט-פאסט אויף זיין ראווער, כדי צו בעלייגען א „פאלצאנע"-בריף.

האט ער דעם ראווער זיינעם צוגעבונדען מיט א קייטעלע צום סלופ נעבען דער פאסט (צלעהפי — א פערד אויף צוויי גומענע רעדלעך...) און איז אליין אריין בעזארגען דעם בריף.

אז ער האט דעם בריף שוין געהאט בעזארגט, און איז ארויס צו זיין ראווער, איז ער אליין שטארק געווארען בעזארגט. ווארום ער האט אנגע-טראפען אויפ'ן בלויזען קייטעלע...

משמעות, דער ראווער איז אליין צופיסענס אוועק אהיים.

פאלשע זלאטעס און האלבע זלאטעס

(א) לעצטענס האבען זיך אויף די היגע מארק בעוויזען אין פערקעהר א סך פאלשע זלאטעס און פופציגער גראשען.

לפנים זעהען זיי אויס צו זיין אויסגעצייכנט נאכגעמאכט זיי קלונגען אפילו, אבער, אז מען קוקט זיך, גוט צו, זעהט מען, אז די צייכנונג פונ'ם אדלער איז נישט איבעריג געראטען, בפרט אונטען, און אז אויף דער צווייטער זייט זענען די 6 ערשטע אותיות אין אויפשריפט „זשעטשפאספא-ליטא" און דער אויבערשטער טייל וועניגער בולט, ווי אין דער אונטערשטער טייל.

קירזשנער-כאלופניקעס ארגאניזירען זיך

די טעג איז פארגעקומען אנ'ארגאניר-פערזאמ-לונג פון קירזשנער כאלופניקעס און עס איז געווא-רען בעשלאסען אריינצוטרעטען אלס סעקציע אין האנטווערקער-פעראיין וואלטשאנסקא 19. עס איז גלייכצייטיג געווארען אויסגעוועהלט א פאך קאמי-סיע וועלכע איז שוין צוגעטרעטען צו רעגולירען די ארבייטס-בעדינגונגען אין פאך און אין דער נאהענטסטער צייט ווערט צונויפגערופען אנ'אלגע-מיינע פערזאמלונג פון אלע כאלופניקעס-קירזשנער אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעפאר שטעהענדען ווינטער סעזאן.

אמטליכעס

(2) נעכטען האט אנגעהויבען זיין 6 וואכע-דיגען אורלויב דער אנפיהרער פון דעם ערטען ושאנדארמעריע-באטאן, פולק. ד"ר אלפרעד ריסער. איהם פערטרעט דער קאפיטאן יוזעף קיטא.

א בר-מינן אין וועלדעל

מען האט איהם דערהרג'עט מיט א קויל און מעסער

(2) אין א וועלדעל ביים דארף זשימנא-ווארא האט א פאליציי-פאטרול געפונען א דער-הרג'עטען מענשען פון אנ'ערך א יאהר 35, וועל-כער איז געשטארבען פון צוויי וואונדען – פון א קויל און א מעסער.

דער קערפער פון ערמארדעטען איז געווען טיילוויז בעדעקט מיט בלעטער, אין לכתחילה האט ער געמאכט דעם איינדרוק, אז ער האט זיך צוגע-לייגט אביסעל אפרוהען...

קיין דאקומענטען און קיין געלד האט מען ביים דערמארדעטען נישט געפונען. בלויז א בריף האט מען ביי איהם געפונען, אדרעסירט אויפ'ן נאמען אנטאני וואלטשאק פון זשגאווסקא 87

צי דאס איז דער אנטאני וואלטשאק ווייסט מען נאך נישט.

ביי גריפע

בראנכיט, מאנדעל-ענטצינדונג, לונגען שפיצן-קאטאר ז'רגט מען דערפאר, אז דער מאגען און דארם ווערט גרינדליך געריייניגט געברויכענדיג דאס נאטירליכע ביטערוואסער

Franciszka Józefa

צו בעקומען אין אלע אפטייקען אין סקלאד אפטייקעס.

הערצל-אקאדעמיע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט זונטאג, כ' תמוז אין אוונט איינגעארדענט אין אייגענעם לאקאל א טרויער-אקאדעמיע צום 27-טען יאהר-צייט פון ד"ר הערצל.

ביי א פול געפאקטען זאל עפענט ה' מארכעוו די טרויער-פערזאמלונג אין נאמען פון ציוניסטי-שען קאמיטעט. די אנוועזענדע בעעהרען דעם אנ-דענקען פון פערשטארבענעם ציוניסטישען פיהרער דורך אויפשטעהען פון די ערטער.

דער ערשטער בעקומט דאס ווארט ה' רעד. אוי-גער. די ציוניסטישע בעוועגונג — הויבט אן ה' אויגער — געפינט זיך איצט אויף א שייד-וועג. עס ווערט ווידער דיסקוטירט די פראגע: וואס איז דער ענד-ציל פון ציוניזם? צו וואס האט הערצל געשטרעבט? ווען הערצל האט זיך בעוויזען אויף דער יודישער ארענע איז דאס יודענטום געווען צוריסען און צושפליטערט, קיין שום צוזאמענבונד, קיין שום געמיינזאמע אידעע. הערצל האט זאגאר נישט געהאט וועמען צו פיהרען און דאך איז ער געווארען דער פיהרער, דער נאציאנאלער העלד דער נביא. ער האט פעראייניגט דאס יודענטום, צוזאמענגעשמאלצען מזרח און מערב און געגעבען דעם יודענטום א נייע וועלט-אנשויאונג. הערצל איז געווען דער סימבאל פון יודישע ליידען און ער האט איינגעזעהען, אז אזוי קאנען מיר ווייטער נישט לעבען, מיר מוזען שאפען אנ'אייגען לאנד, אנ'אייגענע קולטור. דער ציוניזם איז געווארען די בע-וועגונג פון גאנצען פאלק.

ה' אויגער שטעלט זיך אפ אויף די אויפגאבען פון איצטיגען קאנגרעס, רעדט וועגען דער ענגלי-שער א"י-פאליטיק. די אראבער פראגע א. אז. וו. און קומט צום אויספיהר, אז די וויכטיגסטע אויפ-גאבע איז איצט — אנהויבען א ערציהערישע אר-בייט, צווישען פאלק, בעניין דעם הערצלישען אי-דעאל. דעמאלט וועלען מיר גובר זיין אלע אנדערע שוועריגקייטען און „אויב איהר ווילט — פערענ-דיגט ה' אויגער — איז עס נישט קיין לעגענדע"!

די איינדרוקספולע רעדע פון ה' רעד. אויגער איז אויסגעהערט געווארען מיט גרויס אויפמערק-זאמקייט.

ה' משה לימאן האלט דערויף א קורצע עלוס רעדע. ער כאראקטעריזירט הערצל'ן אלס דעם אונ-געקרוינטען מלך, אלס אויסדערוועהלטען פון פאלק

דער עולם שטעהט אויף און זינגט „התקוה" און דערמיט ווערט די טרויער-פייערונג פער-ענדיגט. —

צאהלען מוז מען סיי-ווי-סיי

וואס דער צאהלער פון הכנסה-שטייער איז מחויב צו טון, און וואס נישט

(2) די לאדזער פינאנץ-מאכט האט אנגעהוי-בען צו בעטראכטען די זעזנאניעס, וואס זענען בשעתו אפגעגעבען געווארען דורך די צאהלער פון הכנסה-שטייער, כדי איהם אויסצומעסטען פאר'ן יאהר 1930.

לויט ווי עס איגפארמירט די לאדזער פינאנץ-קאמער, ווערען שוין די זעזנאניעס נאכגעגליכען מיט די מאטעריאלען, וואס עס האבען זיך געשא פען די אינפארמאציע-ביוראס פון דער פינאנץ-מאכט און אין פאל, ווען די אינפארמאציעס וועלען בע-ווייזען, אז די הכנסה פון דעם צאהלער איז אין יאהר 1930 געווען גרעסער, ווי ס'איז אנגעוויזען אין דער געגעבענער זעזנאניע, וועט די פינאנץ-מאכט צוריקשיקען די זעזנאניעס צו די צאהלערס – ווי מ'פלעגט עס פריהער מאכען – פאדערענדיג צוגאב-אויפקלעהרונגען.

אין משך פון 14 טאג וועט דער שטייער צאה-לער מוזען געבען די צוגאב-ערקלעהרונגען, און דאס אפשלעפען מיט'ן ענטפער, וועט ברענגען צו נישט געוואונשענע קאנסעקווענצען.

דערביי איז כדאי אויפמערקזאם צו מאכען, אז אויפ'ן יסוד פון געזעץ, איז דער שטייער-צאהלער מחויב צו געבען אויפקלעהרונגען בלויז אויף קאנ-קרעטע פארוואורפען געמאכט דורך דער פינאנץ-מאכט, אלע אלגעמיינע פארוואורפען, וואס שטיצען זיך נישט אויף גענויע אנווייזונגען, אויף וועלכען יסוד עס זענען ענטשטאנען די ספקות בנוגע דער ריכטיגקייט פון די אנגעגעבענע דאטען און ציפער'ן דארפען נישט אויפגעקלערט ווערען מצד'ן צאהלער.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 7 יולי

12 10 צייט-סיגנאל. טאג-פראגראם. 1,15 גראמאפאן-מוזיק. 4,45 גראמאפאן מוזיק. 4,50 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 5,10 פאר-טראג. 5,35 גראמאפאן-מוזיק. 6,00 פארלעזונג. 7,00 פאפולערער קאנצערט. 7,20 פערשידענעס. 7,40 גראמאפאן-מוזיק. 8,00 קאמוניקאט פון לאד-זער האנדעלס קאמער און קאמוניקאט פון מעטעא-ראלאגישע סטאציע. 8,15 ראדיא-פרעסע. 10,00 אפערא - און באלעט - מוזיק. 10.15 פעליעטאן 10,35 קאמוניקאטען. 12,00 טאנץ-מוזיק.

נייער בעלגישער אמבאסאדאר אין וואשינגטאן איז א יוד

(בריף פון וואשינגטאן)

צום צווייטען מאָל בעגעגען איך אין וואשינגטאָן אַן אַמבאַסאַדאָר פון אַן אַנדער מדינה, וואָס איז אַ יוד, צום ערשטען מאָל איז דאָס געווען לאָרד רעדינג, ווען ער איז געקומען אַהער אַלס פערטרעטער פון ענגלאַנד, צום צווייטען מאָל איז דאָס איצט דער אַמבאַסאַדאָר פון בעלגיען, פאול מעי.

די ערשטע פראַגע וואָס האָט זיך ביי מיר אַליין געשטעלט, איידער איך בין געגאַנגען צום בעלגישען אַמבאַסאַדאָר איז געווען די: „ווי קומט עס, וואָס בעלגיע, אַ לאַנד גראָד מיט אַזאַ קליינע צאָהל יודען, זאָל דווקא אויסקלייבען אַ יוד אַלס אַמבאַסאַדאָר צו איינער פון די וויכטיגסטע לענדער אין דער וועלט, די פעראייניגטע שטאַטען?". אָבער ווען איך האָב נאָר דערזעהען דעם אַמבאַסאַדאָר, פאול מעי, איז די פראַגע ביי מיר פולקאָמען פערענטפערט געוואָרען. ער פאַסט פאַר'ן אמת! זיין שענער אויסזעהען, זיין איידעלער בענעהמען זיך, די מאַניערען, די אינטעליגענטע רייד, די פיינע שפראַך זיין גאַנצער וועזען איז אַזוי פאַסענד פאַר אַ דיפּלאָמאַט, אַז איך וואָלט זיך פיל מעהר געוואונדערט, ווען ער זאָל נישט זיין דער הויפט פון אַן אַמבאַסאַדע, ער איז אַזוי ווי פון דער נאַטור בעשאַפען פאַר דעם.

פאָול מעי איז ערשט 58 יאָהר אַלט. אָבער דיפּלאָמאַט איז ער שוין גאַנצע 25 יאָהר. און גראָד האָט זיין דיפּלאָמאַטישע קאַריערע זיך אָנגעפאַנגען אין די פעראייניגטע שטאַטען, אפשר דערפאַר רעדט ער מיט אַזאַ וואַרימקייט, מיט אַזאַ ליבע וועגען דעם לאַנד, אין וועלכען ער האָט אָנגעפאַנגען צו שטייגען אויפ'ן דיפּלאָמאַטישען לייטער, דאָ איז ער געשטאַנען אויפ'ן אונטערשטען ערשטען שטאַפּעל פון לייטער, דאָ שטעהט ער איצט אויפ'ן סאַמע העכסטען שטאַפּעל — אַמבאַסאַדאָר!

אַמבאַסאַדאָר פאול מעי שטאַמט פון אַ וויכטיגער יודישער פאַמיליע פון בעלגיע, זיין פאַמיליע איז נישט אַזאַ, וואָס האָט זיך ווען עס איז געשעמט מיט איהר יודישער אָפּשטאַמונג. די גאַנצע משפחה איז אַלעמאָל געווען און איז אויך איצט אָרטאָדאָקסיש-יודיש. דער אַמבאַסאַדאָר אַליין פלעגט אָפט געהן אין אַן אָרטאָדאָקסישער יודישער שוהל, אויפ'ן אויסזעהען קען מען דעם אַמבאַסאַדאָר נישט דערקענען אַלס יוד. דערפאַר אָבער וואַרפט ער אַכט איין עפּעס אַ וואָרט וועגען זיין יודישקייט צווישען מענשען, וואָס קענען איהם נישט, ווען עס איז אַפילו נישט נויטיג, ער האָט געהייראַט מיט אַ טאָכטער פון אַ בעריהמטען יודישען שרייבער פון פראַנקרייך, ראַפאַעל זשאַרוש לעווי, און ער רעדט מיט אַ סך ליבע און רעספּעקט וועגען זיין שווער און וועגען די פראַנצויזישע ווערק, דאָס ער האָט געשריבען איבער פּאָליטישער עקאָנאָמיע, סיי ער און סיי זיין פרוי זענען שטאָלץ מיט זייער יודישער אָפּשטאַמונג.

וועגען דער לאַגע פון די יודען אין בעלגיע, זאָגט דער אַמבאַסאַדאָר, איז אַבסאָלוט נישטאָ וואָס צו רעדען. אין בעלגיען איז נישטאָ קיין יודישע פראַגע. יודען האָבען דאָרטען גלייכע רעכט מיט אַלע אַנדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג, פּאָליטיש, עקאָנאָמיש, און זאָגאַר געזעלשאַפטליך זענען זיי גלייך מיט אַלע אַנדערע. עס איז דאָרטען נישטאָ קיין אונטערשיד צווישען יוד און נישט-יוד.

אין דער יודישער בעפעלקערונג פון בעלגיען אַליין איז דיקאָ יאָ פעדהאַן אַ שטיקעל אונטערשיד צווישען דער אַלטער בעלגישער יודישער בעפעלקערונג, און די, וואָס זענען אַהין אָנגעקומען זינט דער מלחמה.

אין דער הויפּט-שטאָט בריסעל, צום ביישפּיל, זענען איצט פאַראַהאַן צוויי בעזונדערע יודישע קהלות: די אַלטע בעלגיש-יודישע קהלה, און די ביי-פוילישע-יודישע קהלה. אין אַנטווערפען זענען פעראַהאַן גאַנצע דריי בעזונדערע יודישע קהלות: די אַלטע, די פוילישע און די ספרדישע.

די אורזאַך, פאַרוואָס די ביי-אָנגעקומענע יודען פון מזרח-אייראָפּא האָבען זיך נישט אויסגעמישט מיט די אַלטע יודישע איינוואוינער פון בעלגיע איז אפשר, טיילווייז דערפאַר, וואָס כאָטש די בעלגישע יודישע שול איז שטרענג אָרטאָדאָקסיש איז זי אָבער נישט גענוג אָרטאָדאָקסיש פאַר די יודען פון מזרח-אייראָפּא, אין די בעלגישע אָרטאָדאָקסישע שוהלען שפּילען אָרגלען, און די פרויען און מענער זיצען אויפ'ן זעלבען שטאָק, כאָטש זיי זענען אָפּגעטיילט איינע פון די אַנדערע, עס איז נישטאָ קיין בעזונדערע ווייבערשע שוהל, און קיין צווייטער עטאַזש, פון וואַנען די ווייבער מוזען פון אויבען אַרונטערקוקען אויף די מענער.

דעם אַמבאַסאַדאָרס משפחה איז נאָך נישטאָ אין וואַשינגטאָן. מאַדאַם מעי מיט דריי קינדער קומען אַהער ערשט אין סעפּטעמבער, פונדעסטוועגען לעבט דער אַמבאַסאַדאָר אין אַ „הייזקעלע" וואָס, הלוואי אויף אַלע יודישע קינדער געזאָגט געוואָרען. ער וואוינט אין דעמזעלביגען פּאַלאַץ, וואו עס האָט געוואוינט דער פריהערדיגער בעלגישער אַמבאַסאַדאָר פּרינץ ליגנע, און וואו עס האָט געוואוינט דער נאָך פריהערדיגער בעלגישער אַמבאַסאַדאָר באַראָן קאַרטיער דע מאַרשיען, עס איז אַ ריכטיגער פּאַלאַץ אויף דער 18-טער און מעסעטשוסעטס עווענו, פערשטעהט זיך, אַז די בעלגישע פלאַג שוועבט איבער דער געביידע. דאָרטען, וואו דער אַמבאַסאַדאָר וואוינט, איז בעלגישע טעריטאָריע.

דער בעלגישער אַמבאַסאַדאָר האָט אין דער יוגענד געקראָגען אַ גרינדליכע בילדונג, ער האָט געענדיגט אַן אוניווערזיטעט אין בריסעל, און איז אויך דורכגעגאַנגען דעם אָקספאָרד אוניווערזיטעט אין ענגלאַנד. און עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס ער רעדט אַזאַ שעהנעם ענגליש.

בן ציון.

שרעקליכער זעלבסטמארד פון א חסידישען יוד אין לובלין

דאווענען אב שבת פריה, טהוט אויס דעם טלית און פון דער גארטעל פערלאדוועט ער א פעטליע

דאָס יודישע לובלין איז שבת אויפגעציטערט געוואָרען פון אַ אויסערגעוועהנליכען זעלבסטמאָרד.

שמעי' ווייסבראָדט, אַ לובלינער חסיד, 56 י. אַ תבואה סוחר האָט תמיד געשמ'ט פאַר אַ פערמעגליכען יוד. „אַמאָל" איז איהם געגאַנגען זעהר גוט און לעצטענס — ווי ס'רוב פון זיינס גלייכען — אַלץ ערגער און ערגער, אין אין שטיבעל האָט מען דערפון נישט געוואוסט און ווען מען זאָל געווען ווי־סען וואָלט עס אויך קיין ביידעס נישט געווען, ווייל קבצנות און דלות איז דווקא נישט קיין זעלטענהייט.

שמעי' ווייסבראָדט האָט פון צייט צו צייט געלאָזט פאַלען אַ קרעכץ און זיך געקלאָגט, אַז דאָס לעבען איז איהם נמאס. די טעג איז זיין פרוי און קינדער אַוועקגעפאָהרען אויף זומער וואוינונג צו איהר פאָטער און ער איז געבליבען אַליין אין זיין וואוינונג אויף לובאַרטאָווסקע 18. אין די לעצטע עטליכע טעג האָט ער כסדר אָנגעהויבען רעדען פאַר זיינע באַהנטע, אַז ער פיהלט, דאָס דער סוף דערנעהנטערט זיך, היינטיגע וואָך האָט ער אָהן פאַרבעהאַלט, ערקלערט, אַז ער ווייסט אויף זיכער, דאָס שבת וועט ער שוין נישט לעבען. געמיינט האָט מען, אַז ער איז אַראָפּ פון זינען, ער איז אָבער אַך געווען בוים קלאָרען פערשטאַנד. מיטוואָך אָוונד האָט ער געבעטען זיינעם אַ בעקאַנטען דעם ה', שמעון מאַרכעווקע, אַז ער זאָל מיט איהם אַרויפגעהן אין שטוב, ווייל ער וויל אָנשרייבען אַ צוואָה, ווען ה' מ. איז געווען ביי איהם אין שטוב, האָט ווייסבראָדט זיך פאַר איהם אויסגערעדט דאָס האַרץ, אַז זיין גאַנץ פערמעגען בעשטעהט נאָך 129 זלאָטיס און אַז עס קומט ביי איינעם אַ חוב פון 355 זלאָטיס. יענער וויל איהם דאָס געלד נישט אָפּגעבען, ער הונגערט, דער מאָרגען וועט אומבעדינגט פאַר איהם נאָך ערגער, צו וואָס זאָל ער זיך אַרומדרעהען אויף אַזאַ וועלטעל? ער האָט דעריבער גענומען שרייבען אַ צוואָה אין וועלכער ער ווייזט אָן ביי וועמען עס קומט איהם די עטליכע זלאָטעס און ער בעט מען זאָל איהם קובר זיין ווי אַן ערליכ'ן יוד.

אויף דעם ה' מאַרכעווקע האָט די דאָזיגע סצענע געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק, נאָכמעהר דערפאַר, ווייל ווייסבראָדט האָט איהם פלוצלונג אַ פרעג געגעבען אַ שאלה:

— שבת מוז איך געהן אויף יענער וועלט, אַליין זיך מאַכען דעם טויט אום שבת איז באמת אַן עבירה, וואָס זשע טוט מען, אַז עמיץ זאָל מיך דערהרגענען? איך וואָלט איהם דעם לעצטען גראָשען אָוועקגעגעבען.

ה' מ. מאַרכעווקע האָט גענומען היטען דעם ווייסבראָטען און זיך בעמיהט אָפּצונעהמען די 355 זלאָטעס ביי יענעם בעל-חוב, דאָס געלד האָט ער ווייסבראָטען אָוועקגעגעבען. דאָנערשטאָג און פרייטאָג האָט ווייסבראָט מעהר נישט איבערגעחזרט קיין שלעכטע ווערטער. פרייטאָג-צו-נאַכטס איז ער געקומען דאַוונען ווי געוועהנליך. שבת אין דער פריה איז ער מעהר אין שטיבעל נישט געקומען. ה' מאַרכעווקע איז געוואָרען אומרוהיג, אגב האָט ער איהם פרייטאָג-צונאַכטס צוגעזאָגט צו ברענגען אַ טפר'ל, און ער איז גלייך פון שטיבעל אַוועק צו ר' שמעי ווייסבראָטען אין שטוב. די טיר איז געווען פערשלאָסען, דער שליסעל האָט געשטעקט אין יענער זייט טיר, די אומרוהיגקייט איז דעריבער נאָכמעהר געוואַקסען, זוכענדיג אַ מיטעל ווי אַזוי אַריינצוקומען אין שטוב, האָט ה' מאַרכעוקע געעפענט דאָס פענסטער פון דער וואוינונג, וועלכעס געהט אַרויס אויף פּראָבאָסטווע גאַס און דורכ'ן פענסטער אַריינגעשיקט אַ בחור, כדי ער זאָל זעהן וואָס אין שטוב טוט זיך. דער בחור איז אַריין אין וואוינונג און אַרויסגעשריגען אַז קיינער איז אין שטוב נישטאָ. בלויז אַ יודיש היטעל מיט אַ פונאַנדערגעוואָרפענעם טלית ליגט אויפ'ן טיש, ה' מאַרכעווקע האָט געהייסען דעם יונגעל אַריינגעהן אין שלאָף-צימער. פלוצלונג איז דאָס יונגעל צוגעלאָפען צוריק צום פענסטער מיט אַ שרעקליכע בהלה:

— עפּעס עמיץ שטעהט ווי אַ טויטער!

ה' מאַרכעווקע איז שנעל אַריבערגעשפּרונגען דאָס פענסטער. אַריינגעלאָפען אין שלאָף-צימער און דערזעהען אַ שרעקליך בילד, לעבען בעט איז געשטאַנען אַ הענגער אויף מלבושים, אויף דעם דאָזיגען הענגער האָט ווייסבראָט פערלאָדוועט אַ פעטליע פון זיין אייגענעם גאַרטעל און זיך אויפגעהאָנגען, מאַרכעווקע האָט איהם דערזעהען ווי אין אַ כמעט שטעהענדיגע פאָזע, אַ בענקעל איז געלעגען אומגעוואָרפען, קענטיג אַז דער זעלבסטמערדער האָט אין דער לעצטער מינוט זיך נאָך געפּרובט ראַטעווען, געפּרובט צוציהען דאָס בענקעל מיט זיינע פיס, אָבער דאָס איז איהם נישט געלונגען, ה' מאַרכעווקע האָט געמאַכט אַ שרעקליך געשריי און אַליין געפאַלען אין חלשות, שכנים זענען אַריין, ה' מאַרכעווקע איז שוין געהאַט געקומען צו זיך, דעם זעלבסטמערדער האָט ער אַראָפּגעכאַפּט פון דער תליה און איהם אַוועקגעלייגט אויפ'ן בעט, גענומען ראַטעווען, אַלאַרמירט נאָך דער פּאָגאָטאָוויע, אָבער אַלץ איז שוין געווען צו שפּעט, עס איז בלויז קאָנסטאַטירט געוואָרען אַז דער קערפער איז טויט.

אַלע סמנים, דער טלית, די גאַרטעל, דאָס סידור'ל בעווייזען אַז שמעי' ווייסבראָט האָט פריהער אָפּגעדאַוונט און דערנאָך אַ סוף געמאַכט צו זיין לעבען. געשעהען איז עס אַרום האַלב 1 ביי טאָג און 11 אַ זייגער האָט מען איהם נאָך געזעהען אויפ'ן גאַס.

אריז

יעדען קוואנטום

צו ביליגע פרייזען

ליפ־ר

Lodownia Południowa 22

tel. 190-48 i 191-26.

דער „פוילישער שטערן"

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

(30

די ווערטער זענען פער'חלש'ט געוואָרען אויף זיין מויל.

אַן איבעראַשטער האָט זיך מאַרטימער אַ ציה געטאָן אויף צוריק:

די שיין פון לאָמפּ האָט בעלויכטען דאָס פנים פון אַ באָרדיגען פעסט-געבויטען מאַנספערשוין אין די מיטעלע יאָהרען. דאָס איז געווען פונקט אַזאַ מענש, ווי דער, וואָס איז געשטאַנען מיט עטליכע שריט ווייטער הינטער מאַרטימער'ס פּלייצעס.

זיי זענען געווען ענליך, ווי ס'טרעפט אָפּט צווילינג-ברידער.

אין איין פּרט איז נאָר געווען אַ שטיקעל אונטערשיד צווישען זיי: דאָס פנים פונ'ם גאַסט איז געווען פון אַן ערדיג-גרויעם קאָליר, ווי ביי מענשען, וואָס האָבען אַ לענגערע צייט פערבראַכט אין אַ טורמע-צעלע.

אויסגלאָצענדיג די אויגען, האָט ער מיט שרעק און פערוואונדערונג געקוקט אויף דעם מענש, וואָס איז אַבסאָלוט געווען צו איהם ענליך, אויף האַרין.

די איבעריגע אַלע האָבען געקוקט אויף איינעם און אויף דעם צווייטען...

אין צימער איז געשטאַנען אַ טויטע שטילקייט, אַזוי, אַז עס האָט זיך געהערט דער גאַנג פונ'ם זייגער...

„דער זייגער — האָט האַרי אַ טראַכט געטאָן — ציילט אויס די לעצטע מינוטען פון מיין לעבען"..

מאַדאַם מאַלפּלאַקע האָט די ערשטע איבערגעריסען די שטילקייט.

די נערווען איהרע האָבען נישט אויסגעהאַלטען, און אין היסטערישער שרעק האָט זי אויסגעשריגען:

— קוקט נאָר... קוקט נאָר... זיי זענען דאָך צוויי... ביידע! ... ס'איז אונמעגליך!

פערליערענדיג דאָס בעוואוסטזיין איז זי אַנידערגעפאַלען אויף דער סאָפקע.

בערענט האָט אַרויסגעכאַפּט זיין רעוואָלווער און אָנגעצילט אויף מאַרטימער'ן:

— דאָס זענען שוין ווייטער אייערע אידיאָטישע שטיקלעך?!

אין איין מאָמענט זענען שוין אַלע שפּאַנען געווען בעוואָפענט מיט'ן אויסנאַהם פון דער מאַדאַם מאַלפּלאַקע, וועלכע איז געלעגען אויף דער סאָפקע.

מאַקס איז אַרויסגעטראָטען אין מיטען צימער מיט אַ לאַנגען ים-קינזשאַל אין דער האַנד.

— בעהאַלט אייער רעוואָלווער און קלערט אויף, וואָס דאָ טוט זיך! — האָט ער אויסגעשריגען צו מאַרטימער'ן. — אַ סוף! ... שנעלער!

מיט אַבסאָלוטער קאַלטבלוטיגקייט האָט זיך מאַרטימער אומגעקעהרט און אָנגעוויזען אויף האַרי'ן:

— אויפקלערען די זאַך דאַרף נישט איך, נאָר אָט אָ די צווילינג-ברידערלעך! — האָט ער רוהיג אַ זאָג געטאָן — מיר דוכט זיך, אַז דאָס ערשטע וואָרט געהערט צו דעם הער, וואָס איז אַזוי אומגעריכט אַרויסגעפאַלען צו אונז פון הינטער שאַנק!

[illegible]

וואָרען פון דעם קאַפּיטאַן שטרענג, ווי אין דעם דאָזיגען מאָמענט.

אַלעמענס אויגען האָבען זיך געווענדט אין איין ריכטונג, — צום אומבעקאַנטען.

האַרי האָט זיך דערמיט בענוצט, און איז אָפּגעטראָטען אין שאָטען, אויף ווי ווייט דאָס האָט זיך געלאָזט מאַכען.

ער האָט געוואוסט ס'אַ־אַ געפאַהר עס דראָהט איהם, אָבער מורא האָט ער געהאַט נישט פאַר זיך.

איהם האָט זיך געשראָקען דער געדאַנק, אַז די באַנדע וועט, נאָכ'ן מאַכען אַ סוף מיט איהם, זיך אַרויסגליטשען פון די הענד, און פערשווינדען.

וועגען דעם, וואָס איז פאָרגעקומען איז איינגענטליך לייכט געווען זיך משער צו זיין:

בעלפאָר'ן איז, קענטיג, געלונגען צו אַנטלויפען פון דער טורמע, און ער איז געקומען צו לויפען צו זיך אַהיים אין דער האָפנונג, אַז ער וועט מיט עטליכע שעה מקדם זיין די פּאָליציי וועט בעוויזען נעהמען דעם מאָמאַציקל און בעלם ווערען.

ווי די לאַגע זיינע איז נישט געווען האָפנונגסלאָז האָט דער דאָזיגער געדאַנק איהם דאָך צוגעגעבען אַביסעל מוט.

אויב בעלפאָרד איז פאַקטיש אַנטלאָפען פון דער טורמע, איז זיין אָפּוועזענהייט דאָרט שוין אַוודאי בעמערקט געוואָרען, און פריהער, אָדער שפּעטער, וועט אין דעם „מיהל-הויז" אָנקומען פּאָליציי.

זאָל זי נאָר בעווייזען!...

בעלפאָרד האָט זיך נישט בעוויזען — נישט איבערטון. און נישט אונטערשרען די קאַלטענערוואַטע באָרד.

הייסט עס, אַז אַנטלאָפען איז ער, וואַהרשיינליך היינט, אין אָוונד, ווען די פריזער-אַנשטאַלטען זענען שוין געווען געשלאָסען.

אָנשטרענגענדיג די מוסקולען, איינהאַלטענדיג דעם אָטעם, האָט האַרי געוואַרט, וואָס דאָ וועט ווייטער פאָרקומען.

אין דעם, אַז זיין שפּיל וועט דאָ באַלד קלערען, אין דעם האָט ער אַ מינוט נישט געצווייפעלט.

מען האָט אַלזאָ, נויטיג בעדאַרפט אויסצושפּילען צייט, און וואָס עס זאָל נישט האָבען פּאַסירט — נישט לאָזען מאַרטימער'ן אַנטלויפען.

בעוויזען האָרי'ן סאַ־אַ מייסטער, סאַראַ גרויסער שאַלאַנט קריקס איז אין נאָכקאָפּיר'ן מענשען.

בעלפאָרדס קול — דער טעמבר זיינער — האָט בעלפאָרד האָט איבערגעריסען דאָס שווייגען:

— איך האָב דאָ נישט וואָס אויפצוקלערען, — האָט ער זיך אָפּגערופען, זאָגענדיג עפּעס פריהער שטיל דער מאַדאַם מאַלפּלאַקע, וועלכע איז נאָך געלעגען אויף דער סאָפקע — איך בין, מיינע הערען, ביי זיך אין דערהיים, און דאָס איז דוכט זיך, אַ גענוגענדע ערקלערונג... איך וואָלט אָבער בייגעריג געווען צו וויסען, ווי אַזוי אָט דער הער (ער האָט אָנגעוויזען אויף האַרי'ן) האָט זיך אַריינבעקומען אַהער, הלמאַי ער האָט אָנגעטון מיין בגדים אַן אַנצוג, און ער פיהרט זיך אויף, פּונקט ער וואָלט געווען אַ באַלעבאָס און נישט איך.

האַרי איז דרייסט אָפּגעטראָטען, און ערקלערט קלאָר און אַנטשלאָסען:

— איך ווייס נישט, וואָס איהר טראַכט וועגען דעם אַלץ, מיינע הערען, אָבער איך האַלט פאַר אום פאַרזיכטיג פאַרשטעלען אונזער געשפּרעך אין דער אַנוועזענהייט פון אַ פרעמדען מענשען!... איך הויב נישט אָן צו פערשטעהן צו וואָס אָט דער הער (ער האָט אָנגעוויזען אויף בעלפאָרד'ן) איז געקומען אַהער, פונוואַנען איז ער דערגאַנגען דעם סעקרעט פון מיין געהיימער טיר, און... איך בין אַזוי איבעראַשט אַז איך גלויב עס נישט מיינע אייגענע אויגען!... איך פערשטיי אָבער גלייכצייטיג, אַז ס'איז אין יעדער הינזיכט געפעהרליך, אַז אין אונזער סביבה זאָל זיך געפינען אַ מענש, וועלכען קיינער קען נישט!

— ריכטיג! — האָט בערענט אונטערגעכאַפּט, צושאָקלענדיג ענערגיש מיט'ן קאָפּ.

(פאָרטזעצונג קומט).

פרעהליכסטער און אויסגעלאסענסטער קוואַרטאַל פון פאַריז — מאָנמאַרטר

.1

דער דיכטער דוד־איינהאָרן גיט אין „פאָרווערטס" פאָלגענדע אויסגעצייכענטע שילדערונג פון פאַריזער בעריהמטען מאָנמאַרטר:

אין צפון־זייט פון צענטער פון פאַריז הויבט זיך אויף אַ הויכער באַרג. עס איז כמעט דער העכסטער ערד־פונקט פון שטאָט. אויף זיין שפּיץ שטעהט אַ וואונדערבאַרע ווייסע קירכע, געבויט ווי אַ רוסישע צער־קווע, מיט קיילעכדיגע קופּאָלען און טורעמלעך וואָס שטייגען איינער איבער׳ן צווייטען אַרויף צום בלויען הימעל.

גיט מען אַ קוק אין אַ פריהליגגס פריהמאָרגען פון אַ וועלכען עס איז העכערען פאַריזער בוידעם, דאַן זעהט מען פון איין זייט דעם בעקאַנטען אייפעל־טורעם, און אַביסעל ווייטער אין צפון, ביים סאַמע האָריזאָנט זעהט מען דעם דאָזיגען קלויסטער ווי אַ פּאַלאַץ אין הימעל ווי אויסגעקנאָטען פון ווייסע וואָלקענס.

דער דאָזיגער קלויסטער איז דער „סאַקר קער" (דאָס הייליגע האַרץ) דער שפּיץ פון מאָנמאַרטר, דאָ האָט די קאַטוילישע קירך אַוועקגעשטעלט אַ מין פעסטונג, אין סאַמע מיטען האַרץ פון טייוועלט מדינה, וועלכע הויבט זיך אָן ביי די ווענט פון דעם דאָזיגען קלויסטער.

שטעלט מען זיך דאָרט אויף די טרעפּ און מען קוקט אַראָפּ אויף פאַריז, דאַן זעהט מען ערשט צופיסען אַ בעך פון אַלטע, שמאָלע געסלעך, אַ געמיש פון חורבות און וואונדער־שעהנע נייע ווילעס, ווילד פערוואַקסענע פלעצער צווישען הויפען, וואָס זעהען אויס ווי אַלטע דאָרף־הייזער פון פאַר דריי הונדערט יאָהר צוריק.

שטיינערנע פאַרקאַנעס מיט ווילדען גראָז בעהאָנגען און פון דעם דאָזיגען מיש־מאַש טראָגט זיך אַ פערשייטער געזאַנג, אַן׳אויסגעלאסענער געלעכטער, אַ געוואַלד פון הונדערט דזשעז־בענדס, לוסטיגע לידלעך, צווידייטיגע ווערטלעך. פאַלשע קושען, אמת׳ע קושען, דאָס קנאַקען פון שאַמפּאַניער־פלעשער, און דאָס אַלץ שטייגט אַרויף, האַמערט אָן די ווייסע ווענט פון גאָטס פעסטונג, דערגעהט ביז צו דער כריסטוס־סטאַטוע, דוכט זיך, אַז אויך כריסטוס גיט אַ שמייכעל, וואָרים נישט אַלץ, וואָס אויפ׳ן מאָן־מאַרטר איז שוין אַזוי זינדיג ווי מען מיינט.

אין דעם ליגט דער גאַנצער צויבער פון מאָנמאַרטר, וואָס קיין שום גרויסע אַנדערע שטאָט האָט דאָס נישט געקאָנט נאָכמאַכען, נישט ני־יאָרקער גרעניטש ווילעדזש, נישט בערלינער קורפירסטענדאַם. זינדיגען דאַרף מען קענען, מען דאַרף קענען אַזוי זינדיגען, אַז מען זאָל גאָרנישט וויסען, אַז מען זינדיגט.

דאָס קאָן דער פראַנצויז, און דאָס קאָן אַמבעסטען דער בירגער פון מאָנמאַרטר. אומזיסט האָבען אַנדערע פאַריזער קוואַרטאַלען געפּרובט קאָנקורירען מיט דעם דאָזיגען באַרג. מען האָט מיליאָנען אַריינגעבראַכט, מען האָט געעפענט גרויסע טאַנץ־פּלעצער, רייכערע, מיט אַ גרעסערען לוקסוס, מיט שעהנערע פרויען, און בעסערע אַרטיסטען, אומזיסט איז געווען די מיה, דער עולם האָט נישט געוואָלט אַ ראָפּנידערען פון מאָנמאַרטר, דאָרט איז עפּעס דאָ אַזוינס, וואָס דער מענש, וואָס זוכט פערגעניגען קען אַנדערשוואו נישט געפינען. עס איז די פשטות, מען מאַכט דאָס אָהן טעאַריעס, דער מאָנמאַרטר דינט צו גאָט און צום טייוועל גלייכצייטיג. וואָס צו גאָט איז צו גאָט און וואָס עס געהערט צום טייוועל, קומט איהם. דער מענש איז שוין אַזוי געבוירען געוואָרען, אויפ׳ן מאָנמאַרטר קעמפט נישט דער יצר־הרע מיט׳ן יצר־טוב, זיי לעבען בשלום. די שעהנע יונגע מידינעטקע (אַ שניידערין) וואָס האָרעוועט אָפּ דעם טאָג און פערברענגט די נאַכט מיט אַ רייכען אַמעריקאַנער פערגעסט נישט אַרויפצוטראָגען איינדערפריה דעם טאָפּ מילך מיט ברויט דעם הונגעריגען מאָלער, וואָס וואוינט ערגעץ אויפ׳ן דאַך־שטיבעל אויפ׳ן 6־טען שטאָק, די גאַסען־מיידעל פערגעסט נישט ביי נאַכט אַוועקצופיהרען איהר קליענט צו אַ ווינקעל פון אַ געסעל, וואו עס זיצט אַן׳אָרימאַן בכדי דער קליענט זאָל איהם געבען אַ נדבה.

פערהאַן אויפ׳ן מאָנמאַרטר אַזאַ יודישער שנאָרער, וואָס איז רייך געוואָרען פון די דאָזיגע לוסטיגע מיידלעך מיט ווייכע הערצער.

דעם אַרטיסט, וואָס שטעהט אין דעם קליינעם קאַפע אויף אַ טיש און לאַכט אויס דעם רבש״ע מיט׳ן זוהן מיט דער מאַמען, קאָן מען אַמאָל אָ זייגער צוויי ביינאַכט כאַפּען אין אַ פינסטערען ווינקעל און טאַקע אין דעם קלויסטער „סאַקר קער" פערטיפט אין אַ תפילה.

דער דאָזיגער קלויסטער איז טאָג ווי נאַכט אָפען פאַר די זינדער, אויף דעם איז דאָ אַ ספּעציעלע טיר, און עס טרעפט אָפט אַז דיזעלבע מיידעל וואָס איז נאָר־וואָס זיך פונאַנדערגעגאַנגען מיט איהר גאַסט נאָך אַ נאַכט פון זינד, זאָל זיך פינף פאַרטאָג אויפטרעפען מיט איהם אָט ביי יענער טירעל פון קלויסטער.

די בעפעלקערונג פון דעם דאָזיגען באַרג, דאָס רוב פשוטע האָרעפּאַשנע מענשען, האָבען זיך געשאַפען אַ זעהר טאָלעראַנטע בעציהונג צום לעבען אַרום און זייער אייגענע פילאָזאָפיע.

אָט זיצט, צום ביישפּיל, ביים טויער פון הויז די גאַנצע פאַמיליע פון קאָנסיערזש (וועכטער) ס׳איז זונטאָג אין אַ הייסען מאַי טאָג. אַן׳אַלטע אַכציג־יאָהריגע באָבע אויף אַ ווייכען פאָטעל, אַ בכבודיגען פראַנצויז, לעבען איהם זיין חתונה־געהאַטער טאָכטער, וואָס האַלט אַ זוגעדיג קינד אויפ׳ן האַנט איהר מאַן, אַ שכן מיט׳ן ווייב, עס פעהלט אפילו נישט די שטויג מיט די קאַנאַריקלעך און דער הינטעל מיט דער קאַץ.

פלוצלונג לויפט פערביי אַ מיידעל אַזאַ, אויף די הויכע קנאַפּעל געוויגט און וואָרפט גוטע שמייכלען אויף רעכטס און לינקס. רופט אויס דעם וועכטער׳ס ווייב:

— אָרעט. העי, אָרעט! קום נאָר אַהער!

דאָס מיידעל שטעלט זיך אָפּ, און עס הויבט זיך אָן אַ שמועס: ווי געהט דאָס? וואָס מאַכט דער פאָטער? וואָס מאַכט די מוטער? צי איז דער ברודער געקומען פון מיליטער־דינסט? צי אַרבייט זי נאָך אין זעלבען שניידער־שאָפּ?

דאָס מיידעל רעדט זיך אויף האַרציג און פשוט אין אַ שעה אַרום האָב איך זי געזעהען טאַנצענדיג אין אַ לאָקאַל נישט ווייט פון דעם אָרט, מיט אַ רומעגישען גביר און זי האָט געגנוי מיט אַזאַ פּאַשטעס געהויבען די פוס, אַז דער רומענער איז צופּלאַצט געוואָרען.

אַזוי איז דאָס.

איינמאָל אין אַ יום־טוב בין איך געווען אין „סאַקר קער" אויף אַ גאָטעס־דינסט. לעבען מיר איז געזעסען אַ פּאָרעל און פרום געבעטען, דערנאָך זענען מיר צוזאַמען אַרויס. און גלייכצייטיג אַריין אין קאַפע „לאַ באָהעם" וואָס איז ביים סאַמע טיר פון קלויסטער, דאָרט איז געשטאַנען אַן׳אַרטיסט און געזונגען טריפהנע לידלעך אויף גלחים, און פונקט אַזוי פרום ווי זיי האָבען דאָרט געדאַווענט אַזוי בעגייסטערט האָבען זיי אַפּלאָדירט די קלוגע שפּאָט־לידלעך אויף די גלחים.

אין קלויסטער איז נישט געווען קיין צביעות און דאָ איז נישט געווען קיין הפקרות.

אַזוי איז דאָס. אַזוי איז אפשר דער מענש.

און דאָס איז דער מאָנמאַרטר און זיין כישוף, אַזוי איז שוין אויך דער כאַראַקטער פון דעם פראַנצויז. ער איז אַ סקעפּטיקער פון נאַטור, ער צווייפעלט אין גאָט און צווייפעלט אין טייוועל, ער בעטראַכט אַלץ פון דעם שטאַנדפּונקט וואָס עס טויג און וואָס עס טויג נישט. ער וועט זיך נישט געהן רייסען פאַר די האָר ווען איהם וועט זיך פערוועלען אַ רגע פרום זיין, ער וועט אָבער נישט פאַסטען קיין תעניתים דערפאַר. וואָס ער האָט געקושט אַ שעהנע מיידעל, ער וועט נישט פערשטאָפּען די אויערען ווען מען וועט איהם זינגען אַ וויציגע און אַ גוטע שפּאָט־לידעל אויף די גלחים. פערקעהרט, וועט עס אַפּלאָדירען, ער וועט אָבער מיט פערגעניגען געהן הערען אַ גוטען קלויסטער־רעדנער. ער וועט גאָרנישט טון וואָס קען שאַדען זיין לעבען און זיין רוהיגקייט, מעג דאָס פאָדערען גאָט אָדער דער טייוועל, דער פראַנצויז איז נישט קיין שיכור, ער איז אַ פערזוכער. אַ פראַנצויז וועט קיינמאָל נישט אַריינגיסען אין האַלז, ווי אַ רוס, דאָס גלעזעל מיט איינמאָל, ער וועט לאַנגזאַם, טראָפּענווייז, טרינקען, און דערביי יעדען טראָפּען צוקוועטשען מיט׳ן צינג צום גומען ער זאָל פיהלען דעם ריכטיגען טעם.

אַזוי איז דאָס אויפ׳ן מאָנמאַרטר, דאָרט ברענט מען נישט אין זינד, נאָר מען פערזוכט זי פון יעדען געריכט אַביסעל, מען קוועטשט גוט צו דעם צינג צום גומען ביים טרינקען, און דאָס זעלבע דריקט מען גוט צו די ליפּען ביים קושען, מען דאַרף פיהלען דעם טעם.

אָבער קיין טראַגעדיעס מאַכט מען נישט, דאָס איז אויך איינע פון די אורזאַכען וואָס מאַכט אַזוי לייכט און אַנגענעהם דאָס זינדיגען אויפ׳ן מאָנמאַרטר.

דאָס איז אויך די אורזאַך, וואָס דער דאָזיגער באַרג איז געוואָרען ווי דער נביא האָט געזאָגט, דער שפּיץ פון אַלע בערג, אַרום וועלכען אַלע נאַציאָנען וועלען זיך פערזאַמלען. דאָ קומט מען נישט הערען די תורה פון גאָט, נאָר מ׳קומט טרינקען דעם בעכער פון פרייד און געניס.

דער מאָנמאַרטר איז אָבער נישט פון היינט און נישט פון נעכטען געוואָרען דער אָרט, וואו ערד און הימעל האָבען זיך געפּאָרט און וואו גלחים מיט לוסטיגע מיידלעך האָבען זיך געקניפּט און געבובען. דער מאָנמאַרטר האָט שוין אַ געשיכטע אַזש פון קרוב צוויי טויזענד יאָהר.

בלוטיגע קאַמפּען אין מאַראָקאָ

57 מענשען אומגעקומען אַ שלאַכט

פאַריז, 5 (טו) אין דרום טייל פון מאַראָקאָ איז צווישען די איינוואוינער פון אַ דאָרף וואָס שטעהט אונטער דער פראַנצויזישער הערשאַפט און 60 בעדואינער פאָרגעקומען אַ בלוטיגע שלאַכט. די בעדואינער זענען אריינגעדרונגען אין דאָרף און אָנגעהויבען צו רויבען, ביי דער שיסעריי, וואָס איז ענטשטאַנען זענען 46 רויבער דערשאָסען געוואָרען. פון די בעפאַלענע זענען דערהרגעט געוואָרען 11 פערזאָן.

געשטאָרבען אַ דירעקטאָר פון אַ יודיש וואָכענבלאַט

(מס) ווין (ימ"א) דאָ איז געשטאָרבען דער אַרויסגעבער און רעדאַקטאָר פון יודישע וואָכענבלאַט אין דער דייטשער שפּראַך „די וואָרהייט" לודוויג הירשפעלד. דער פערשטאָרבענער האָט געהערט צו די אָנגעזעהענע מיטגלידער פון דער „אוניאָן פון די עסטרייכישע יודען" און איז געוועזען געאַכטעט אויך דורך זיינע פּאָליטישע געגנער.

אַרבייטסלאָזיגקייט צווישען די יודישע דיאַמאַנטען־שלייפער אין האָלאַנד

(מס) אַמסטערדאַם, (ימ"א) דער קריזיס אין דער דיאַמאַנטען־אינדוסטריע ווערט כסדר שאַרפער. די אַרבייטסלאָזיגקייט איז בעזונדערס גרויס צווישען די יודישע אַרבייטער. צווישען די 3,500 אַרבייטסלאָזע דיאַמאַנטען־שלייפער איז פערהאַן 3000 יודען.

אַ יודישער קולטורעלער פילם

(מס) אַמסטערדאַם (ימ"א) לויט דער איניציאַטיוו פון בעקאַנטען יודישען היסטאָריקער וואַן סינדען, פּראָיעקטירט איצט די יודישע היסטאָרישע געזעלשאַפט" אין האָלאַנד שאַפען אַ יודישען קולטורעלען פילם, וועלכער זאָל פאָרשטעלען די יודישע מנהגים אין האָלאַנד, די אַלטע סינאַגאָגען, בית הקברות׳ן א.ד.ג.

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

פּיעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה פערטיג און אויסגעקלעבט איבער דער שטאָט.

(54

ר. איזראַעל

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. ראָמאַנטישער ראָמאַן פון לאָנדאָנער לעבען

נאָר איין ריטאַ איז עטליכע מאָל אַרויסגעגאַנגען פון דער קאַבינע, זי האָט מורא געהאַט פשוט פאַר זיך און פאַר איהרע אַלע חבר׳טעס, וואָס זענען מיט איהר געפאָהרען, זי איז געשטאַנען אין אַ ווינקעל און זיך געקוויקט מיט דער ריינער ים־לופט.

שפּעט ביינאַכט איז האַנס צוגעגאַנגען צום געלען און צו איהם געזאָגט:

— איצט איז צייט, מ׳דאַרף ענדיגען דעם ענין. מ׳קען איהם דאָרט לאַנג נישט האַלטען, ווייל אַלץ קען פערלוירען געהן. קום געלער און זאָלען מיר זיך אָפּפערטיגען.

— איך וואָלט מיך נישט געוואָלט אַנגאַזשירען אין אַזאַ שרעקליכע זאַך. איך פערדריסט נישט אַזוי פיל אַז איך זאָל נאָך דאַרפען מאָרדען מענשען. נאָך וואָס טויג עס מיר.

— אויב ס׳געהט דיר וועגען געלד, וועלען מיר אַרויכקומען.

— ניין, איך וויל איך נישט שאַנטאַזשירען אָבער איך קען נישט, איך קען נישט מאָרדען.

— געלער געדענק, אַז דו שפּילסט דאָ אַ געפעהרליך שפּיל, מיר האָבען שוין אָנגעהויבען און מוזען ענדיגען, אַנדערש געהט שוין נישט.

— טו דאָס האַנס אָהן מיר, איך האָב מורא, איך וועל עס שפּעטער נישט אויסהאַלטען, איך האָב דאָס נאָך קיינמאָל נישט געטון, איך האָב נאָך קיינמאָל נישט געהרגעט קיין מענשען, איך וועל עס ווייטער נישט טון...

— זיי דאָך נישט קיין נאַריש ווייב, האָט האַנס געזאָגט, מאַך נישט קיין טענות און זאָלען מיר געהן ערלעדיגען דאָס איז אַ געשיכטע אויף צוויי מינוט.

— ניין, איך וויל נישט געהן, איך וועל נישט הרגענען קיין מענשען, מעג ער זיין ווער ער וויל.

— און איך זאָג, אַז דו וועסט שוין מיטגעהן איך האָב געוואָלט רעדען מיט דיר ווי אַ מענש, און דו האָסט זיך אָנגעטשעפּעט אין עפּעס אַ שרעק פאַר אימיצען, דו דאַרפסט דאָך וויסען, אַז מיר וועלען נישט דולדען קיין פערדעטער ביי אונז, צופיל ריזיקירען מיר.

דער געלער האָט שוין נישט געהאַט קיין עצה און איז מיטגעגאַנגען מיט האַנס׳ן אַראָפּ איבער די טרעפּ צו דעם באַגאַזש־אָפּטיילונג וואו ס׳איז געלעגען זייט 24 שעה אַ געבונדענער און געפּענטעטער דער פּראָפעסאָר לעהמאַן.

ריטאַ האָט פון דערווייטענס געזעהען ווי די צוויי מאַטראָסען שעפּטשען צווישען זיך, ווי זיי סודי׳לען זיך עפּעס, זי האָט נישט געוואוסט וועגען וואָס זי האָט געזעהען ווי נאָך אַ געוויסע וואַקלעניש זענען זיי ביידע אַראָפּגעגאַנגען אויף דער טרעפּ, זי איז אפילו נייגעריג געוואָרען וועגען וואָס דאָ האַנדעלט זיך, אָבער האָט מורא געהאַט צוצוגעהען צו דעם אָרט, וואו די מאַטראָסען זענען פערשוואונדען, נאָך מעהר איז זי אינטריגירט געוואָרען צוליב דעם וואָס זי האָט געוואוסט, אַז דער מאַטראָס האַנס וועלכער איז ערשט דאָ געשטאַנען אויף דער דעק איז אַ גאַנצער יוצא ונכנס ביי איהרע דירעקטאָרען זי האָט אָבער דאָך מורא צוצוגעהען אַלץ וואָס קומט פאָר אויף דער שיף, איז איהר שוין פאָרגעקומען פערדעכטיגט און געהיימניספול. ריטא האָט געצייטערט פאַר יעדען שאָרך, פאַר יעדער בעוועגונג, וואָס איז פאָרגעקומען אַרום איהר, זי האָט מורא געהאַט אפילו צו שלאָפען ביי זיך אין דער קאַבינע, ווייל ווי זי האָט ערשט איצט בעמערקט, איז זי אַריינגעפאַלען אין אַ שטאַרקען אומחן ביי כאַרט׳ן, זי איז געשטאַנען אָנגעלעהנט אין דער באַריערע און זיך פערטראַכט וועגען איהר פערגאַנגענהייט.

האַנס איז מיט׳ן געלען אַראָפּגעגאַנגען אין דער באַגאַזש־אָפּטיילונג, פאַרזיכטיג זענען זיי צוגעגאַנגען צו דעם אָרט, וואו זיי האָבען איבערגעלאָזט דעם פּראָפעסאָר לעהמאַן. דער געלער האָט זיך נאָך אַלץ געקווענקעלט, נאָך אַלץ איז איהם זעהר שווער אָנגעקומען צו בעגעהען אַ מאָרד.

— האַנס איך וויל נישט, איך וועל נישט געהן לאָז מיך, צוליבע, לאָז מיך צוריקגעהן.

— איך וועל דיך דערהרגענען צוזאַמען מיט׳ן פערשאָלטענעם פּראָפעסאָר. צי ווילסטו אונז אַלע אומגליקליך מאַכען, מיר ווילען זיך נישט לאָזען, מיר מוזען זיך אַליין ראַטעווען, און זיך נישט אָפּשטעלען אויף קיין שום קרבנות.

— אפשר וועסטו, האַנס, איבעררעדען מיט אַדאָלף׳ און כאַרט׳ן, אפשר וועט זיך לאָזען אַנדערש מאַכען, אפשר וועט איהר מיך אַרויסלאָזען פון דער שרעקליכער מלאכה, איהר מוזט דאָך אויך האָבען גאָט אין האַרצען, איהר מוזט דאָך אויך געדענקען אַז מ׳קען נישט צווינגען קיינעם צו בעגעהן אַ מאָרד איבער, סוף־כל־סוף אַן׳אומשולדיגען מענשען...

— שווייגען, האָט געשריגען האַנס, אויפהויבענדיג די האַנד אין וועלכער כ׳האָט זיך געפונען זיין ביקס, מיט וועלכער ער איז געשטאַנען אויף דער וואַך.

— האַנס איך ערקלער דיר, אַז מיינע הענד ליגען אויך נישט אין קימפּעט איך האָב אויך אַ ביקס און ווען דו וועסט דיר אויף עפּעס ערלויבען וועל איך אויך וויסען וואָס איך האָב צו טון, מיין נישט האַנס, אַז איך בין עפּעס אַ יונגעלע.

— אַזוי רעדסטו גאָר, נו מיר וועלען זעהען, וואָס ס׳וועט זיין, קום צוריק אַרויף מ׳קען נאָך בעמערקען אַז מיר זענען נישט אויף דער וואַך.

שטילשווייגענדיג זענען זיי ביידע אַרויפגעגאַנגען אויפ׳ן דעק פון דער שיף, און זיך געשטעלט אויף דער וואַך. האַנס האָט געוואוסט אַז יעדען אויגענבליק וועט אַרויסקומען כאַרט, כדי זיך צו דערוויסען אויב אַלץ איז שוין ערלעדיגט און דעמאָלט וועט ער איבעררעדען מיט׳ן דירעקטאָר וואָס ווייטער צו טון. און ווירקליך איך עטליכע מינוט אַרום איז שטיל, אויף די שפּיץ־פינגער אַרויסגעקומען כאַרט ווי אַ גנב האָט ער זיך צוגעשליכט צו האַנס׳ן און געפרעגט:

— נו, שוין אַלץ ערלעדיגט, אַלץ איז שוין אין אָרדנונג?

— ס׳הויבט זיך נאָך גאָר נישט אָן, האָט האַנס געענטפערט.

(פאָרטזעצונג קומט).

רינג-קאמפעז טורניר
אין ספארט-צירק אויף פלאץ-דאמבראווסקי

קומענדיגען דאנערשטאג, דעם 9 יולי הויבט זיך אָן אין לאָדז דער אינטערנאציאנאלער רינג-קאמפען-טורניר, אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען טשעמפיאָנען פון א וועלט-נאָמען, און צווישען זיי, די גוט-בעקאנטע אין לאָדז: יאַנא פיגעצקי, דער בולגאר מארטניאוו, זיגמונט פאשאָף, ווינורא, שטיבאַר א. א.

דער רעקאָרד-צוזאמענשטעל פון די אויסגעצייכענטע רינג-קעמפער וועט זיכער זיין די סענסאַציע פון סעזאָן פאר די פעראינטערעסירטע קרייזן, וואָס האָבען הנאה פון רינג-קאמפען.

אויסבעסערונג

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאָטיץ געדרוקט אין אייער וו. ציימונג א. ק. „ערב אָפּ שמד'ען 3 קינדער, צוויי יודישע מיידעלעך און איין יונגעלע" ערקלערט די קהלה-פערוואלטונג פאָלגענדעס:

עס איז נישט אמת, אז די קהלה-פערוואלטונג האָט אָפּגעוואָרפען לעווקאָוויטש'עס בקשה אריינצונעהמען זיינע קינדער אין א יתומים-הויז.

ה' לעווקאָוויטש האָט זיך בכלל נישט געווענדעט עד-היום צו דער קהלה מיט אזא בקשה, ממילא האָט אויך קיין אָפּזאָג נישט געקאָנט קומען. על כל פנים האָט זיך די קהלה מיט דעם ענין פעראינטערעסירט און נאָך א געהעריגער קאָנטראָל וועט זי נעהמען שטעלונג צו דער זאך.

ווילנער טרופּע

היינט און מאָרגען שפּילט די ווילנער טרופּע אין וואָלאָצלאַוועק. דאָנערשטאָג ווערט ווייטער געשפּילט „דער קאָרגער". פרייטאָג אָוונד „די ברוים-מיהל".

וואַרשאַווער אָפּערעטען טרופּע אין פילהאַרמאָניע

דער ערפאָלג פון די וואַרשאַווער אָפּערעטען-סטאַרס אין היגען פילהאַרמאָניע איז זעהר גרויס. דער שלאגער „פון ווייטען סיביר" וואָס ווערט היינט געגעבען צום 3-טען מאָל נעמט אויס ביים לאָדזער עולם.

א פערבלאָנדזשעט מיידעלע

ביים הרב לייבוש ראָזענבערג, פּאָמאָרסקא 4, איז אָבגעגעבען א פערבלאָנדזשעט 3-יאָהריג מיידעלע, אָנגעטאָן אין א העל קליידעלע. געשוירען קעפעל באָרוועס.

מעלדונג

אַכטונג וויגוניע וועבער

היינט דינסטאָג 8 אָוונט קומט פאָר אין ניי-עם לאָקאַל פון טעקסטיל-פעראיין אָגראָדאָווא 9 א פערזאמלונג פון אלע וויגוניע וועבער וועגען דער פראגע פון לוין-רעדוקציע.

די באַלוטער קאָמיסיע פון וועבער-אַרבייטער ביים טעקסטיל פעראיין.

איז מוזעאום מערקווירדיגקייטן
56 פּיעטריקאָווער 56

איז אָנגעקומען די גרעסטע סענסאַציע פון 20 יאָהרהונדערט
א מענש מיט א קאָפּ פון א חיה

אויסערדעם: MISS VIOLETTA געבוירען אָהן הענד און אָהן פיס, ווי אויך א מענש אָהן הענד פיהרט אויס אלע ארבייטען מיט די פיס. .·. טעטיג פון 11 פריה ביז 11 אָוו.

איינטריט 50 גראשען.

DR. MED.
Haltrecht

ספּעצ.-ארצט פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקה., נעמט אָן פון 1 ביז 3 נאָכמ. און פון 6 ביז 8.30, אָוו זונטאָג פון 9 ביז 12 בײַטאָג.
פּיעטריקאָווער 10
פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
פּרעכטיגער דאָפּעל-פּראָגראַם!
„שפּאַנישע נעכט"
וואונדערשעהנע דראַמע. — אין די הויפּט-ראָלען:
Aleksander D'ARCY, Margueritte ALLAN
„לעבענס-קאַרוזעלע"
פילם, געשאַפען אויפ'ן גרונד פון דער ערצעהלונג פון Irena Zarzycka אין די הויפּט-ראָלען:
IZA NORSKA i HARRY CORT

אכטונג, זומער-סעזאָן! אָנהויב פון די סעאַנסען: אין וואָכ. טעג 5.30 נאָכמ. שבת, זונטאָג 3 א זייגער בייטאָג. דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט.

ווכערע הילף און א רפואה

אהז א אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהז א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעם פאַר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

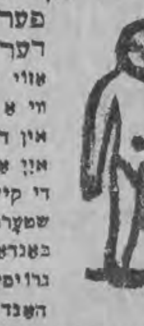

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אזוי ווי א וואַסער-קאַן און עס פאַלט אריין אין דעם כיס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעל גומענע האַלבאַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דײַטשען פּראָפעסאָר דאָקטאָר בראָכורעהונג בעזאָנדערע זיבער דעם שנײַדן און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס ליידענדע מיט הייל-גאָרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרימטע פיס און פלאַטפוס ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.

עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.

אָרטאָפּעדישע אנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.
דעם ה, ספּעציאַליסט י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 דריק איך אויס מיין דאַנקבאַרקייט פאַר איינהאַלטען מיר די זעהר שווערע ברוך-לופטור אָנ'ערד 25 יאָהר האָב איך געליטען פון שטענדיגע וועהטאָג-אַטאַקען און הײַנט, א דאַנקדאַנק גרויסען ספּעציאַליסט בין איך פריי פון ליידען און פעהיג צו דער אַרבייט. דערמיט דריק איך אויס איהם מיין האַרציגסטע דאַנקבאַרקייט.
Tema Rozenblum.

יעדער איינציגער
מעבעל
האָט זיך איי-בערצייגט, אז פאַר דיוואַנען, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אז"וו צאָהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט ראַסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. Z. Rakowski
פאַר אוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען
9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 3—5

„ESTOL"

בעזייטיגט אָדטשיסקעס מיט'ן וואָרצעל, בערוהיגט דעם וועהטאָג.
פרייז פון 1 פּלאַסטער 30 גראָשען. צו בעקומען איבעראַל.

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאַלט
אגראַדאָווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אַבטיילונג
ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער
פּרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאַלאַכאָוו
כירורגישע אַבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
אויגען-אַבטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַוש
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאָכמיטאָג.

א יונגער
ס'ווערט זאָפאָרט געזוכט א יונגעל מיט פולער בעקעסטיגונג און א קליינעם געהאַלט. ווענדען זיך צום ציטונג-פערשפרייטער פון נייערסראַיאָן רזגאָווסקאַ 5

נאכט-לעגערס
צו פערמיטען, אויך צני-צעלנע שטיבלעך אויף די וואָך אָדער מאָנאַטליך. צו ערקונדיגען פּלאַץ וואָלנאָשצי 9 (נייער רינג, אין לאָמפּן-געשעפט)

גענעז שוויים פון פיס
אין אָדטשיסקעס נוצט נאָר דעם שוין 20 יאָהר בעוואוסטען פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז נור 30 גראָשען. נוצט נישט קיין אנדערע ענליכע נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצן, און שאַדען די פיס און נוצט נאָר מיט מיין שטעמפּעל אויך א גוט מיטעל צו וואַקסען און שוואַרצע ווערים פּרייז 50 גראָשן, אויך פּלין „ראַדיקאַל" וואַשט אָפּ שמוץ און פלעקען פון אלע קאָלירטע שיך.
פּרייז 70 גר. א פלעשעל
צו בעקומען ביים ציישונגס-פערקויפער
וועלניאַרזש, אַלטשטאַדט 1
פאָדערט נאָר מיט מיין שטעמפּעל.

זייט פּאָרזיכטיג!
אויף דער זגערזשער 7 ביי דעם פּריזיער י. פּראַנא האָב איך מיך געלאָזט אָבשערען זונטאָג און איך האָב דעם סאַק אויפגעהאָנגען. אין דעם סאַק האָב איך געהאַט א געוויסע סומע געלד און מען האָט מיר דאָס אַרויסגענומען און קיין פרעמדע מענשען זענען דאָרט נישט געוועזען צו דער זעלבער צייט אויסער די סוביעקטען.
ישראל יחיאל יאַקובאָוויטש, זגערזשער 76.
3764

וועדקשטעל פון שירמס און שפּאַציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאָדז, באַרוטאָוויטשאַ 19
עמפּפעהלט אין א רייכען אויסוואַהל דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאָנקורענץ-פרייזען
נעהמט אָן אַלערליי רעפּעראַטורען פון שירמס ווי אויך פון קאָלאָשען און באָטען.
3666

krzywicę, gruźlicę, wycieńczenie leczy witaminowo wapniowy Biocalcol Klawe

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.
M. Rosenthal
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקה.
11-go Listopada 19 (קאָנסטאַנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אָן אין דער הײם פון 4 ביז 7 אָוונד און לעטשניצע „פּאָמאָק" ליסטאָפּאַדאָווסקיעגאָ 1 (אַלעקסאַנדרער-גאַס) פון 1—2 נאָכמיטאָג.

ד"ר ראַבינזאָן
פּאָדעמביע
גראַנד-פּענסיאָנאַט

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4—7 אָוונד.

Dr. MED. H. LUBICZ
ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 13-142
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאָג און יו"ט 9—1, פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

אַבאָנעמענטס-פרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים, אויף דער פּראָווינץ 5.50 א חודש אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט פון טעלעגראַמען די אַגענטען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער ערשטער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . 4 . .
נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . 8 . .
פאַר א מילימעטער-שורה: פון דער שטעם 50 פּראָצ. טייערער. אויפל. 100 פּראָצ. טייערער. פּלוזנגען—10 גר. א וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.